

Izjava ob 4. septembru 1928

Stane mesečno Din 50,-; za leto
samostojno Din 600,-; naročnik.

Oglas po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 3073 in 3064, ponoči tudi
št. 3034.

Recepti se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3056.Izredni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3068.Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13. — Celje, Aleksandrova cesta.Štampa pri poštarnem tisk. zavodu: Ljubljana
št. 11.342. — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.247.

Ljubljana, 21. septembra.

Vačlav Jaroslav Klofač je eden izmed čeških politikov, ki so v Jugoslaviji najbolj znani. Ne samo zato, ker je bil često med Jugoslovani in ima povsod, v Ljubljani, v Zagrebu, v Dalmaciji, Črni gori in v vsej Srbiji prijatelje in znance, marveč tudi zato, ker je bil v težkih časih vedno zanesljiv zagovornik in prvoobornik čeških in jugoslovenskih interesov tako v dunajskem parlamentu, kakor v avstro-ogrskih delegacijah. Težko da bi se bil kdo drugi v onih časih zavzemal za interese slovenskega juga, zlasti Balkana, tako dosledno in pogumno kakor Klofač. Ljubljana in Zagreb sta ga videla vselej, kadar je šlo za slovensko manifestacijo ali za boj proti c. k. avstrijski krvoločnosti.

Treba se je spomniti samo na 20. september pred dvajsetimi leti, ko je avstrijsko vojaštvo streljalo na slovensko ljudstvo po ljubljanskih ulicah. Klofač je takoj prihitel v Ljubljano, da ugotovi resnico na licu mesta in je potem morda edini izmed poslancev v delegacijah podvrnil postopanje Avstrije z ljudstvom najostrejši kritiki. Bil je nešteto krat v Ljubljani in rad pripoveduje o teh svojih obiskih, ki so zanj prekrasni spomini. Bil je pri nas večkrat ko zasebnik, udeleževal se je pa tudi sokolskih zletov, kongresov slovenskih novinarjev in je bil v Ljubljani v onih znamenitih avgustovih dneh l. 1918, ko je češka in jugoslovenska akcija zoper Avstrijo delovala roko v roki.

Tedanje manifestacije v Ljubljani so historični čin češke in jugoslovenske revolucije in bi morale biti obdelane dokumentarno, da bi ostale kot gradivo za bodoče zgodovinarje. Malokdo danes še ve, da je bil duša tega slovenskega zborovanja v Ljubljani ravno Klofač, ki je iz razlogov taktike naprosil bivšega avstrijskega ministra in protiaustrijskega Poljaka dr. Glombinskega, da je bil poročevalec o idealih in principih protiaustrijskega slovenskega gibanja, ki jih je koncipiral Klofač. On je bil tudi prvi češki politik, ki je na nešteto shodih populariziral geslo: «Od Balta do Adrije».

Starejši politični delavci se spominjajo, kako je ravno Klofač budil narodno zavednost slovenskega delavstva v Ljubljani, v Trstu in v Pulju, kako se je zavzemal za jugoslovensko ljudstvo v Bosni in Hercegovini ter v Dalmaciji. Morda se bo še marsikdo spomnil na njegove ognjevitve govore v Črni gori l. 1906. Z Masarykom je stal Klofač v isti vrsti, ko je šlo za srbsko-hrvatsko koalicijsko in za njen «veleizdajniški» proces v Zagrebu. O tem procesu je Klofač na Češkem privedel nešteto shodov in bil zaveznik Masarykov v boju proti znanim falzifikatom v Friedjungovem procesu. Na Hrvatskem ima Klofač od takrat in iz kasnejše dobe mnogo znanecv in to ravno iz dobe preganjanja pred aneksijsko krizo in po njej.

V Srbiji je bil vsako leto reden gost. Njegov govor o avstro-ogrski politiki na Balkanu iz l. 1903. so Srbi srširjali po vsej kraljevini. Bila je to silna obtožba avstrijske politike in je imela velik uspeh tudi med Čehi samimi. Ko je slovenska, hrvatska, srbska in bolgarska mladina l. 1906. manifestirala v Beogradu in v Sofiji za narodno edinstvo, je bil Klofač tudi prisoten pri teh manifestacijah. Ko je l. 1908. došlo do aneksije Bosne in Hercegovine je zopet Klofač vstal zoper ta protislovenski čin politike avstro-ogrškega imperijalizma in vodil proti njemu ogorčeno borbo v parlamentu in v delegacijah.

Ob balkanski vojni je bil neutrudni slovenski domoljub Klofač pri Srbih in pri Radku Dimitrijevu. Dobro se je zavedal, za kaj je šlo tedaj in je v češki javnosti odločno nastopal za pomirjenje med balkanskimi Slovani in proti intrigam Avstrije. Zaman se je trudil preprečiti bratomorni boj. Policija ga je nasilno zadržala v Zemunu, ker sta Dunaj in Budimpešta za vsako ceno hotela boj med Srbi in Bolgari, Klofač pa je že v avstrijskem državnem zboru razkrinkal ta podli namen in se trudil vzdržati mir med obema narodoma.

Pri mobilizaciji l. 1914. so se češki polki bunili pod vplivom Klofačevega delovanja. Ti upori so bili plod starejšega delovanja Klofačevega v tem pravcu med češkimi vojniki. Njegove besede v parlamentu: «Vsak Čeh bi bil bedak, ako bi bil voljan umirati za Avstrijo», so se širile od edinice do edinice med češkimi vojniki in našle povsod odobravanje in plodna tla.

Razumljivo je, da so vojaški krogi mrzili tega junaškega politika, zato je bil Klofač kot prvi izmed čeških poslancev aretiran brez formalnih vzrokov, brž ko je došlo do vojne. Dunajska ulica in vojaška klika sta zahtevali zanj vislice. Tri leta je ostal v ječi, preden so mu dostavili obtožbo zaradi veleizdaje. Začel se je proces in kazen je mogla biti zanj samo vrv. Položaj pa se je izpremenil. Avstrija je mislila na — separadni mir in zaradi tega je bil med drugimi Čehi in Jugoslovani iz-

Poostreitev borbe proti hegemonističnemu režimu

Proglas vodstva KDK o družabnem bojkotu odgovornih predstavnikov vlade in vladnih strank

Zagreb, 20. septembra p. Vodstvo KDK je danes ob polnočnem udeležbi vseh članov imelo dopoldne in popoldne svoja posvetovanja. Na dnevnem redu je bila razprava o podrobnih organizaciji odpora in bojkota prou sedanjemu režimu in njegovim predstavnikom. Zvečer je bil objavljen sledeči

PROGLAS NA NAROD:

Narodu hrvatskemu, srbskemu in slovenskemu.

Oni, ki so organizirali dne 20. junija t. l. zločin v beograjski Narodni skupščini so šli za tem, da po svobodni volji naroda izvoljenim praviim narodnim zastopnikom, poslancem KDK preprečijo nadaljnjo zakonito borbo za enakost in ravnopravnost in za seljaške pravice v Narodni skupščini, predstavništvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vukičevićeva večina Narodne skupščine, ustvarjena od zgoraj dol z omejevanjem narodne svobode pri volitvah, je dala iz svoje srede, dosledno duhu nasilja, ki jo je ustvaril in iz katerega je izšla, ubijala narodnih poslancev in voditelja hrvatskega naroda Stjepana Radića, in je potem nadaljevala preko krvavih trupel svojo nasilno vladavino s pomočjo okrnjene Narodne skupščine, kakor da je komaj čakala, da se reši pravih predstavnikov narodne volje Hrvatov, Srbov in Slovencev in prvoborcev življenjskih interesov vseh prečanov, ki tvorijo ogromno večino v državi SHS. Ta narodu vsiljena manjšina hoče s silo

ohraniti svojo nadmoč, izkoriščajoč še nadalje državno oblast na škodo večine.

Borba KDK mora v takih razmerah nujno zavzeti druge oblike. V Narodni skupščini ni več močjo. Narodne skupščine, kjer se iz vrst vladnih strank strelja in ubija, kjer se na zakonito borbo odgovarja z organiziranim umorom opozicijskih narodnih poslancev, nihče v kulturnem svetu ne more smatrati za zakonodajno telo. Ta Narodna skupščina bi bila instrument nasilja tudi potem, če bi v resnici predstavljala voljo večine, kamoli sedaj, ko predstavlja le voljo manjšine. Borba za enakost in enakopravnost, za svobodo in pravice seljaškega naroda se prenaša zaradi tega v sam narod. Narod mora pokazati svojo voljo in moč predstavnikom vsiljene oblasti in njenim pristajalcem na sledeči način:

S predstavniki vlade in vladnih strank, ki so odgovorne za sedanji režim sile in neenakosti, je treba prekiniti vse družabne stike. Ravno tako je treba postopati tudi z vsemi onimi, ki z avtoriteto svojega posvetnega ali cerkvenega položaja podpirajo ta režim.

Pristajšem vladnih strank, ki bi se na kakršenkoli način zavzeli za ta režim in skušali preprečiti uspeh narodne borbe, je treba z držanjem in ponajanjem okolice, v kateri žive, dati čutilj razpoloženje naroda.

Kdor se postavlja proti narodu, ni naroden človek in ne spada v narodno zajednico.

Kaj se godi v Beogradu za kulisami

Nepričakovan povratak kralja in nenaden prihod Ace Stanojevića. — Dr. Korošec še vedno ni bil sprejet v avdienci. — Alarmantne vesti o bližajočih se senzacijah

Beograd, 20. septembra p. Včerašnja kapitulacija Velje Vukičevića na seji klubskega odbora je izzvala v vseh krogih živahne komentarje. Dočim so pristajali Velje Vukičevića zelo potrti in se posvetovali samo se o tem, kako bi prišlo do kompromisa brez težjih notranjih pretresanj, napovedujejo pristajali glavnega odbora poostreno borbo ne samo proti Vukičeviću v stranki, marveč tudi proti celokupnemu sistemu in režimu, kolega počenik in voditelj je Velja Vukičević.

Značilno je, da niti Vukičevići sami ne mislijo na to, kako bi rešili svojega voditelja, marveč za mirno prepustitje njegovi usodi in samo se razmišljajo, kako bi rešili svoje pozicije v radikalni stranki. V dobro poučenih krogih se je danes celo zatirjalo, da niti ne bo več potreben sestanek širšega odbora radikalne stranke, ker bodo vse to prehiteli drugi važnejši dogodki, ki bodo razprizje v radikalni stranki porinili popolnoma v ozadje.

V zvezi z vsemi temi verzijami je vzbudil pravcato senzacijo nenadni prihod Ace Stanojevića v Beograd. Še v ponedeljek je Aca Stanojević poslal Velji Vukičeviću pismo, ki ga je ta prečital na včerašnji seji klubskega odbora in v katerem mu sporoča, da je bolan ter da pride šele 22. t. m. v Beograd. Med tem pa, ko se je Vukičević pripravil v Beogradu na borbo proti glavnemu odboru in sklical sejo klubskega odbora, se je Aca Stanojević odpeljal v Topolo, kjer je bil včeraj popoldne sprejet pri kralju v triumi avdienci. Rezultat avdience je bil brez dvoma v neposredni zvezi z razmerami v radikalni stranki in z notranjo politično situacijo, je bil ta, da je Aca Stanojević takoj odpotoval v Beograd, kamor je dospel danes zjutraj. Takoj po svojem prihodu je sklical v prostore Zemaljske banke konferenco članov radikalnega glavnega odbora.

Že med konferenco so začele krožiti po Beogradu vesti o neizbežnem izbruhu vladne krize. Naglašalo se je, da je Velja Vukičević definitivno odžagan. Glavni odbor je baje na današnji konferenci razpravljat o

puščen na svobodo tudi Klofač. Prišedši iz ječe je neumorno nadaljeval svoje delo; kakor apostol je potoval po čeških deželah in propovedoval brezkompromisni boj in revolucijo.

Po vojni je Klofač postal prvi češko-slovaški minister za narodno obrambo; njegova zasluga je ta, da je udaril temelj organizaciji današnje češko-slovaške vojske in v kratkem času sestavil lepo armado iz razvalin avstrijske vojske in iz vrtnihvših se legionarjev. Kot vojni minister je sklenil z našim ministrom generalom Hadžićem prvo vojaško konvencijo.

Danes opravlja Klofač funkcijo podpredsednika češko-slovaškega senata. Kakor je bil pred vojno in med vojno

tem, da bi pozval vse radikalne ministre, naj podajo ostavke, da na ta način izzovejo krizo celokupne vlade. Istočasno bi moral Velja Vukičević podati demisijo kot predsednik radikalnega kluba in se popolnoma umakniti iz političnega življenja. Vse to smatra glavni odbor radikalne stranke kot pogoj za nadaljni povolni razplet politične krize, v katero je dovedel državo Vukičević v Korošev režim. Glavni odbor bo obenem izdelal program, ki bo obsegal revizijo ustave. Na podlagi tega programa bi nato glavni odbor stopil v stike s KDK, se sporazumel glede sesfave nove vlade, bodisi da bi jo tvorili NRS in KDK, bodisi da bi se sporazumeli za neytoralno vladlo, ki bi razpustila Narodno skupščino in takoj razpisala nove volitve, ki jih smatra tudi radikalni glavni odbor za edino možen izhod iz sedanjega nevdružnega položaja. Ali so bili o vseh teh važnih zadevah že storjeni kakšni sklepi ali ne, danes še ni bilo moč goč doknati.

Verjetnost teh verzij je še bolj utrdil nenapovedani povratak kralja iz Topole v Beograd. Kralj je šele pred včerašnjim odšel iz Beograda v Topolo, kjer je imel ostati po prvotnih vesteh najmanj 10 dni. Danes pa je napravil izlet v Čačak in Požogo ter se nato zvečer ob 6. preko Užica pripeljal v spremstvu svojega adjutanta v Beograd. Takoj nato je bil sprejet v avdienco vojni minister general Hadžić. Splošno pozornost vzbuja destvo, da kralj tudi danes ni sprejel v avdienco ministrskega predsednika dr. Korošca.

V beograjskih političnih krogih je sprito teh dogodkov nastopila še večja nervoznost. Današnji večerni listi brez izjeme napovedujejo, da je otvoritev vladne krize le še vprašanje par dni, da pa lahko prav tako že jutri nastopijo momenti, ki bi izzvali takojšnji odstop Koroščevega kabineta.

Smrt dalmatinskega politika

Split, 20. septembra. p. Po vesteh iz Zadra je tam umrl po daljši teški bolezni doc Ino Prodan, znani pravaški narodni borec in izdajatelj ter urednik lista «Preko».

najskrenjejši prijatelj Jugoslovenov, tak je tudi danes in obstoj svoje domovine vedno nerazločno veže na obstoj silne, složne in napredne Jugoslavije.

Senator Klofač ob svoji šestdesetletnici lahko z zadovoljstvom gleda na svoje dosedanje življenje, bogato na borbah in blagoslovljeno z uspehi. V njem je posebej jasna borbenost slovenske ideje in on je bil nje pravi apostol. Prepotoval je tri kontinente in budil zavest povsod, kjer se čuje slovaška beseda. Od Prage do Budavostoka, pa od Varšave do Soluna je prepotoval ves slovaški svet.

Vremu borcu kličemo ob njegovem jubileju: Še na mnoga letal

Podaljšanje zvezne pogodbe med Jugoslavijo in Češkoslovaško

Pogodba je bila včeraj v Ženevi podaljšana za nedoločen čas. Mala antanta za enkrat še nima skupne zvezne pogodbe

Ženeva, 20. septembra. d. Včeraj sta češko-slovaški minister dr. Beneš in jugoslovenski zunanji minister dr. Marinković podpisala protokol o podalšanju med obema državama sklenjene zvezne pogodbe.

Podaljšanje češko-slovaške - jugoslovenske zvezne pogodbe nasprotuje po mnenju merodajnih krogov vestem, da se hoče Mala antanta reorganizirati na višji podlagi. Češko-slovaška, Rumunija in Jugoslavija nimajo dosedaj nobene

skupne pogodbe, ki bi vezala vse tri države, temveč vsaka izmed njih je s posebno pogodbo zvezana z drugo. Nekaj časa so nameravali vse te posamezne pogodbe nadomestiti s skupno, dočim so sedaj to namero zopet opustili. Pogodba z Jugoslavijo, ki je sedaj potekla, je bila zopet podaljšana, in sicer za nedoločeno dobo, dočim je sedaj veljala le za 5 let. Tudi pogodba z Rumunijo bo podaljšana, ko bo potekla.

Vrhovni fašistični svet postane ustavni državni organ

Nov Mussolinijev sunek proti italijanski ustavi, ki bo s tem popolnoma prikrita fašizma

Rim, 20. septembra g. Vrhovni fašistični svet, najvišja instanca fašizma in neke vrste dvorna pisarna Mussolinija, bo našel sedaj na podlagi novega zakonskega osnutka mesto poleg ustavnih državnih organov. Vrhovni fašistični svet, čigar seje bodo tudi v bodoče tajne, si bo s tem utrdil stališče v državi. Zakonski osnutek o tej spremembi bo prišel sedaj pred zbornico ter bo nato predložen kralju v podpis. Državna ustava prejme s tem revolucionarno novotarijo, čije pomen je za nadaljnji razvoj fašistične ideje popolnoma jasen. Določbe zakonskega osnutka dajejo tej najvišji organizaciji fašistične revolucije velika polnomočja v gospodarskih, socialnih in kulturnih problemih. Na ta način bodo zapupani te organizaciji interesi naroda.

ki jih bo vlada proučila in predložila njej v odobritev. Predsednik te institucije je vladni šef, ki je obenem pooblaščen, da o vseh problemih razpravlja pred vrhovnim fašističnim svetom. Tudi imena članov dajo sklepata na nepomirljivo stališče tega organa, čigar vodstvo je povereno samo starim izkušnim fašistom. Razen ministrskega predsednika sta v vrhovnem fašističnem svetu predsednika obeh zbornic, šef generalnega štaba, tajnik stranke in vsi vodilni možje v Italiji. Tudi senatorji in poslanci so lahko člani tega sveta. Člane vrhovnega fašističnega sveta čuva imunitetno pravo parlamentarne, ki ga lahko ukine samo sklep vrhovnega fašističnega sveta.

Švicarsko-italijanska špijonažna afera

Švicarske oblasti so odkrile razpredeno italijansko vojnusko organizacijo, v katero so zapleteni tudi italijanski diplomati.

Curij, 20. septembra d. Švicarski narodni svet je prejel od sedaj tri interpelacije o Rossijevi zadevi, v katerih se zvezni svet poziva, naj pojamu parlamentu Rossijevo aretacijo ter priprave za njo na švicarskem ozemlju. Obenem se naproša, da uvede vse potrebne mere za zaščito švicarske nedotakljivosti.

V velikem svetu tesinskega kantona je kantonska vlada odgovorila na socialno demokratsko interpelacijo o fašističnem delovanju. Kakor izjavlja, je orožništvo do sedaj v Luganu in Locarnu aretiralo tri, zaslišalo pa šest oseb. Dalje je zaplenilo mnogo listin in pisem. Tesinska vlada potrjuje nato v svojem odgovoru trditve interpellantov o fašističnem volunstu ter ugotavlja, da je obstajalo, če ne organizirano, toda vendar živahno volunsko delovanje, ki so ga vršili zaupniki s pomočjo oficijelnih osebnosti na obeh straneh meje. Volunsi so delovali v prid sosednje države in z namenom, da bi jo branili proti osebam, ki so na sumu, da uganjajo protirežimsko gonjo in uvažajo protifašistične liste v Italijo. Tesinska vlada naglašala končno, da je na lastno odgovornost izgnala

dva Italijana in da je z zveznimi oblastmi v stalnem stiku glede nadaljnje preiskave, ki je še v teku.

Tesinski socialno demokratski list «Libera stampa» zatrjuje, da so na italijanskem poslanstvu v Bernu, kjer je bilo središče volunov, zaplenili mnogo obtežilne korespondence konzula in njegovih namestencev. V kantonu ne dvomijo, da je objava dosedanjih imen spravila na dan le majhen del krivcev, dočim se glavni krivci še skrivajo pred javnostjo.

Chiasso, 20. septembra d. V notli, ki je bila izročena italijanski vladi, našteva švicarska vlada najprej dogodke in dostavlja, da bo uvedla preiskavo proti onim uradnikom, ki so omogočili italijanskim uradnikom prestop švicarske meje. Švicarska vlada izraža upanje, da bo tudi italijanska vlada storila korake proti onim policijskim uradnikom, ki so se s pripravi za avanturo s Cesarem Rossijem na švicarskih tleh pregrešili zoper zakon. O zahtevi, da naj bi Italija Rossija izročila, že zaradi tega ni govora, ker je bil Rossi brez dvoma aretiran na italijanskem ozemlju, kamor so ga zvalili v zasedo.

Plenarna seja Društva narodov

Poročila posameznih komisij. — Naraščajoče zanimanje za razorožitveni problem in zasiguranje svetovnega miru

Ženeva, 20. septembra (Ze.) Danes je plenum Društva narodov nadaljeval razpravo o poročilih, ki so jih predložile razne komisije. Na juridicnem polju je skupščina na podlagi poročila francoskega delegata Casyina odobrila resolucijo, ki pozivlja svet Društva narodov, naj pred letom 1930 prouči statut permanentnega mednarodnega sodišča, da ga lahko po potrebi spremeni. Po poročilu nemškega delegata Breitscheida je skupščina precizirala načela, na podlagi katerih se bodo v bodoče uredili odnosi med Društvom narodov in institucijami, ki spadajo pod njegovo avtoriteto.

Glede vprašanja omejitve oboroževanja je skupščina ponovno podčrtala potrebo, da se sklene konvencija, glede kontrole privatne izdelave orožja in glede javnega izdelovanja orožja, municije in vojnega materiala. Na podlagi poročila salvadorskega delegata Guerrera je skupščina sklenila, da se pozove vladne vlade, naj prouče vsa nasprotja za rešitev razorožitvenega vprašanja. Grški delegat Politis je priporočil svetu Društva narodov, naj prouči vse določbe statuta Društva narodov, katerih vestna in popolna aplikacija nudi največje garancije varnosti. Načrt pogodbe za preprečitev bodočih vojn, ki ga je predlagala nemška delegacija, bo izročen vsem včlanjenim državam, da ga prouče in izrazijo svoje mnenje. Švedski delegat Unden je izrazil svoje pripravljenost, da bi ta pogodba v veliki meri pripomogla, da se ugotovi v službu oboroženega spopada napadalec. Nemški delegat von Schimbert je izjavil, da vidi nemška delegacija v svojem načrtu sredstvo, ki bo ojačilo garancije varnosti in zagotovilo svetovni mir.

Nato je razpravljala skupščina o finančnih vprašanjih in je na podlagi poročila italijanskega delegata Savinija podčrtala važnost periodičnih

sestanikov finančnega odbora Društva narodov, ki omogočajo tesen kontakt med vodilnimi finančnimi osebnostmi številnih držav. Skupščina je vzela z zadovoljstvom na znanje napredek dela za naseljeval bolgarskih beguncev in za finančno obnovo bolgarske države.

Na humanitarnem polju je skupščina na podlagi poročila poljskega delegata Shodkega pozvala vlade, naj udeležijo določbe zakonskega načrta, ki ga je izdelala komisija opija, da se omogoči nadzorstvo trgovine s slinčnim blagom. Končno je skupščina izrazila pripravljenost, da bo konvencija opija, ki je bila izdelana leta 1925 in ki bo stopila v naikrajšem času v veljavo, tvorila uspešno sredstvo v boju proti nepostavljeni trgovini z opijem in s škodljivimi drogami.

Venizelos odpotoval v Rim

Atene, 20. septembra. s. Ministrski predsednik Venizelos je danes popoldne na krovu «Italie» odpotoval v Napoli, kjer ga bo sprejel zastopnik Mussolinija. Njegov bivanje v Rimu je preračunano na 2 do 3 dni. Iz Rima potuje Venizelos v Pariz, kjer se bo sestal z jugoslovenskim zunanji ministrom dr. Marinkovićem, nakar odpotuje v Beograd.

Novo notranje osojilo sovjetske Rusije

Moskva, 20. septembra s. Predsedstvo osrednjega izvršnega odbora sovjetske Unije je sklenilo naleteti novo notranje državno posojilo v višini tristo milijonov rubljev. Posojilo se bo obrestovalo po 1% in bo odplačano v desetih letih

Kje so resnični škodljivci države

Nekaj potrebnega odgovora „Slovencu“

Iz politične zgodovine so nam znani primeri, ko je sposoben in pošten ter delaven politik doživel fiasco, ker se mu je izneverila sreča, na drugi strani pa je manj sposoben dosegal uspeh za uspehom, kar se je pripisovalo samo srečni roki dotičnega državnika.

Dr. Korošec — po „Slovencu“ — državnik, ki nas zanj lahko zavajajo sosedje — ne spada niti v prvo niti v drugo kategorijo. Ko je bil prvič minister in so njegov resort bile železnice, je izbruhnila generalna stavka železničarjev, ki ji dr. Korošec ni bil kos in zadeve nikakor ni mogel spraviti na čisto. To je koncem koncev samo slučaj, ki se lahko primeri vsakomur ne glede na to, da-li je sposoben in da-li ima srečno roko. Ako pa premotimo ves neprekinjen niz nesreč, ki zadevajo našo državo, odkar ima dr. Korošec enega najvažnejših resorov v rokah, potem kljub največji prizanesljivosti ne moremo govoriti samo o nesrečni roki doktorja Korošca, ne moremo govoriti več sam o slučaju, kajti strahovita serija nesreč ni slučajna, marveč mora imeti vse globlje vzroke.

Teh vzrokov, zakaj gre vse v naši državi tako dosledno na zlu, odkar je dr. Korošec vplivni član vlade, nam ni treba dolgo iskati. V devetletni politični borbi je vsemu svetu postalo jasno, da je ona grozna rana, ki na nji boleha naš državni organizem, pokvarjeni hegemonizem, ki gloda na temeljih države in ne pusti k vodstvu sposobnih ne-sebičnih in poštenih ljudi. Ko smo bili že na tem, da se rešimo moreče korupcije, ji je v odločilnem trenutku prisrčil na pomoč slovenski klerikalizem ter podaljšal vladavino neenakosti.

Od tedaj so se v našem političnem življenju zaostrele prilike in doživeli smo v krvi zadušene domoljubne demonstracije proti nettunskim konvencijam ter se bližali ob splošnem razsulu javne uprave in gospodarstva, notranje in zunanje politike, grozni katastrofi 20. junija. Zamajala se je država v svojih temeljih in došlo bi bilo do državne katastrofe, ako bi se bili voditelji KDK pokazali tako brezvestne in intransigentne strankarje, kakor so bili politiki vladne večine.

Vendar je glasilo dr. Korošca tako nebotično predržno, da si upa drugim očitati, da so škodljivci države, ko ves svet ve, da država ni bila nikdar v takem razsulu in tako zakopana v nesrečo in sramoto, kakor tedaj ko je nje krmilo vodil dr. Korošec.

V teh žalostnih časih je „Slovenec“

še ponosen na „razkritja“, ki jih je prinašal pretekli dne in ki niso nič drugega nego zločinsko oškodovanje ugleda in interesov države pred celim svetom, zlasti pa pred našim najhujšim nasprotnikom — Italijo. Recimo, da bi bile resnične vse tiste bajke, ki jih je „Slovenec“ serviral v zvezi z umorom Egidija Perica. Kaj naj pomeni ta sam na sebi žalostni in tragični slučaj v primeru z dejstvom, da je prišlo v Narodni skupščini do trojnega umora, da je bil morilec politični tovariš dr. Korošec, da so morilčevi prijatelji podpirali in še podpirajo Korošca in da vsa ta družina ni imela toliko primitivne spodobnosti, da bi se bila po umoru razšla, temveč je vztrajala na svojih mestih in si izbrala za predsednika dr. Korošca.

Koliko gre vere „Slovenčevemu“ pisanju, da je ljubljanski umor po svoji grozoti in pomenu enak umoru Matteottija, vidimo iz tega, da glasilo Korošca namenoma ne vidi druge primere. Ako ima fašizem na vesti enega Matteottija, jih ima Koroševa večina troje: Stjepana Radića, Pavla Radića in Gjura Basarička! Vrh tega fašizem sicer ni moral v parlamentu, ščitil pa ni morilec nič manj, kakor so jih branili in zagovarjali naši klerikalci.

Pri takem dejanskem stanu govori „Slovenec“ o zločinu iz vrst SDS, ko še ni dokazano, da-li je umor Egidija Perica delo tistih, ki jih katoliški list obremenjuje z vso hudobnostjo moralne propalnice in o katerih je moral „Slovenec“ v strahu pred sodiščem javno in slovesno izpovedati, da nimajo zveze s SDS.

V zvezi s to hinavsko propalostjo pripoveduje Korošev list neko izmišljeno dogodbo pod mottom: Marš napole! „Slovenec“ se poslužuje skozi in skozi izmišljene anekdote, ki kroži med ljudstvom, ter s tem pridaja tistim činiteljem, ki imajo usodo države in državljana resnično na srcu, pečat slabe vzgoje, rovtarskega nastopa in politične kratkovidnosti. „Činitelji“, ki jim „Slovenec“ podtika tako surovo prostaščino, so visoko kulturni, vzgojeni in prefinjeni zapadnem duhu ter jih v osebnem obnašanju diči očarujoča ljubeznivost, zato o podobnih besedah ali gestah, ki bi značile kaj sličnega, ne more biti govora.

Toda ljudem, ki so zakrknjeni v svoji nemoralni, je dobro vsako sredstvo, da oblatijo političnega nasprotnika, dvomimo pa, da bodo oni „činitelji“ veseli vloge, ki jim jo podtika osebno glasilo dr. Korošca.

organizacijo in ureditev fašijev med drugorodci nedostaje sposobnih ljudi in je potemtakem treba poseči po državnih namestnikih, ki sicer ne smejo opravljati političnih funkcij.

Končno pa se je bavil sestanek tajnikov z vprašanjem — slovenskega tiska in slovenske duhovščine. „Vedetta“ pravi, da pač ti vprašani najbolj zanimata vse javno mnenje na Primorskem, da se je ponovno in zelo razsežno razpravljalo o njih in da ji njuna važnost pač vsakomur jasna. Vendar pa pravi list, da mu glede teh stvari iz razumljivih razlogov ni bilo mogoče dobiti točnih informacij. Ker pa pravijo tajniki v svojem komunikatu, da so sklenili, da bodo neupogljivo vztrajali na dosedajšnjih smernicah, meni list, da sme izjaviti iz te izjave, da „obmejni fašizem ne namerava niti za en sam palec posesti svojih praporov“ in da ne bo nikakr papirnat ali jezuistični odpor mogel niti za en trenutek zaustaviti napredovanja fašizma na vratih domovine.

Nove smernice za bodoče fašistično delovanje med našim narodom na Primorskem so potemtakem precej jasne: nadaljnja, potencirana nasilstva, dokler ne bo uničeno prav vse, kar je še našega. Prva na vrsti pa sta sedaj naš tisk in naše narodno svečeništvo!

Amerika proti tajni diplomaciji

Washington, 20. septembra. s. K vestem, da je bil stavljen predlog za sklicanje tajne konference, ki naj bi razpravljala o prihodnji razorožitveni konferenci, izjavljajo v državnem parlamentu, da ameriška vlada k temu predlogu ne more zavzeti stališča, ker ni prejela nikakega vabila na to pripravljano konferenco. Še sedaj pa lahko izjavi, da je ameriška vlada načeloma proti takim diplomatskim konferencam med katerimi koli državami.

Zbližanje med Poljsko in Bolgarijo

Sofija, 20. septembra. g. V kratkem odide na Poljsko bolgarska parlamentarna delegacija, ki bo obiskala Varšavo, Krakov, Poznanj in druga poljska mesta. Po mnenju poedinih krogov gre za dovršitev bolgarsko - poljskih gospodarskih načrtov. Bolgarija je ponudila Poljski prosto luko v Varni, da bi ji omogočila izvoz poljskih izdelkov preko Lvova in Bukarešte na Balkan.

Poskusni poleti »Zeppelina«

Friedrichshafen, 20. septembra. s. Zrakoplov »Graf Zeppelin« se je danes ponovno po uspehi vojni zopet vrnil semkaj. Zrakoplov je letel preko Curiha, Bazla, Freiburga, Wormsa, Darmstadta, Heidelberga do Frankfurta in nazaj preko Stuttgarta v Konstanco. Vreme je bilo zelo ugodno. Zrakoplovu so povsod prirejali navdušene ovacije. Poleta se je udeležilo 76 oseb, ki so se vse zelo navdušeno izražale o poteku vožnje. Med 15 novinarji je bila tudi poročevalka nekega angleškega lista. Prihodnje dni bo napravil novi zrakoplov polet preko Dunaja, Prage in Monakovega.

Nov klerikalni udarec

Beograd, 20. septembra. r. Minister socialne politike in član klerikalnega poslanskega kluba Stjepan Barić je odstavil dosedanjega predsednika Pokojninskega zavoda za zasebne nameščenice v Ljubljani: dvornega svetnika Franc Vederjaka, ki je načeloval zavodu vsa leta od njegove osamosvojitve po prevratu. Istočasno je bil imenovan za predsednika Pokojninskega zavoda Alojz Vrtovec, uradnik klerikalne Zadrugne gospodarske banke v Ljubljani.

Pred občinskimi volitvami v Splitu

Split, 20. septembra. Danes so imeli zastopniki radičevcev, federalistov in neodvisnih delavcev sestanek, na katerem so razpravljali o vprašanju kandidatur za volitve v občinski svet na skupni listi HSS. Vsa stvar bo predana v rešitev vodstvu HSS v Zagrebu, ker obstoji odvojeno mišljenje o razdelitvi mandatov. HSS zahteva namreč od 25 mandatov, ki so jih te stranke imele v prejšnjem občinskem svetu, za sebe 13, ostalih 12 pa naj bi si razdelili federalisti in neodvisni delavci v razmerju 6:6. Pri prejšnjih volitvah so imeli delavci 10 mandatov, federalisti 8, a HSS sedem.

Split, 20. septembra. Jutri priredi HSS svoj prvi volilni shod v Splitu. Na shodu bodo nekateri poslanci razpravljali o splošnem političnem položaju.

Črnogorci se približujejo KDK

Beograd, 20. sept. p. Nastas Petrović je danes odpotoval v Podgorico, kjer se bo v nedeljo vršil velik izvenstrankarski shod. V zvezi s tem je pokrenjena akcija, naj bi se ustanovil v Črni gori poseben odbor, ki bi ga tvorili najuglednejši javni delavci, ki pa niso predstavniki nobene tamošnje politične skupine. Ta odbor bi imel nalogo, da stopi v stike s KDK in da v Črni gori podpre njeno borbo za enakopravnost v državi ter spremembo sedanjega sistema in režima.

Dr. Marinković odpotoval iz Ženeve

Ženeva, 20. sept. p. Zunanji minister dr. Marinković je danes dopoldne odpotoval v Pariz, kamor prispe tekom večera. V Parizu ostane do nedelje, nakar se vrne v Beograd, kjer ga pričakujejo najpogostje v ponedeljek zvečer. Predsedstvo naše delegacije v Društvu narodov je prevzel rimski poslanik Milan Rakić.

Hlinka pride v Zagreb

Bratislava, 20. septembra. h. Predsedstvo kulturnega društva Sv. Jeronima v Zagrebu je povabilo poslanca Andreja Hlinko, vodjo slovaške ljudske stranke, da se udeležijo proslave 60letnice obstoja društva. Hlinka je vabilo sprejel in hoče potovati v Zagreb s poslanci Tuko, Budajem, Sivašem in Grebac - Orlovom. Vsi poslanci ljudske stranke razen Tuke, so Slovaki. Tuka je bil bivši policijski uradnik madžarskega policijskega ravnanstva v Bratislavi od leta 1921. Madžar. Tuka je stalno v zvezi z Madžari ter deluje proti sedanjim češko-slovaški državi, zaradi česar ga vsi listi ostro napadajo.

Trgovinska pogajanja s ČSR

Praga, 20. septembra. h. K pogajanjem za sklenitev trgovinske pogodbe med Češko-slovaško in Jugoslavijo, ki se vrne med 25. in 30. septembrom v Pragi, doznava »Prager Presse«, da o udeležbi članov interparlamentarnih delegacij pri pogajanjih, pri čemer imenuje jugoslovensko časopisje posebno poslanca Šečerova, v praških oficijelnih krogih ni ničesar znano. Namen pogajanj je predvsem ta, da se analizira situacija obeh držav — pogodbenic do nove trgovinske pogodbe, posebno glede jugoslovenske bilance v trgovskem prometu s Češko-slovaško. Pogajanja bodo dosegla pozitiven uspeh zaradi tega, ker bo mogoče obravnavati problem z obeh strani. Vsa pogajanja se bodo najbrže vršila v dveh etapah. Prva se bo pričela na prihodnjem sestanku obeh delegacij in bo točno določila vsa vprašanja, dočim se bosta v drugi etapi obe delegaciji bavili s stilizacijo trgovinske pogodbe in splošnih obzirih. Mnogo problemov bo imelo po vsej priliki politični značaj, tako da je razumljivo, da ji ne bo mogoče rešiti takoj, temveč šele postopoma.

Zdravljenje dr. Pernarja

Dunaj, 20. septembra. p. Dr. Pernar, ki se je zdravil v nekem sanatoriju na Semmeringu, je danes odpotoval na Dunaj, odkoder se vrne jutri v Zagreb.

Slikar Tišov umrl

Zagreb, 20. septembra. p. Nocoj je umrl v 58. letu starosti po kratki bolezni profesor in akademski slikar Ivan Tišov. Pokojnik je naslikal več slik, ki se nanašajo na narodno osvobodjenje in je zaslovel zlasti po svoji sliki »Slavonsko kolo«.

Drobiž z vseh strani

Angora, 20. septembra. (be) Nemški letalec Hünefeld je startal s svojim letalom proti Bagdadu.

Berlin, 20. septembra. (be) Berlinsko mesto namerava zgraditi tržnico, ki bo največja na svetu in bo veljala 40—50 milijonov mark.

Dunaj, 20. septembra. (be.) Danes so se vršili med nemškimi in avstrijskimi gospodarskimi krogi pogajanja za avstrijsko-nemško gospodarsko zblizanje.

Pariz, 20. septembra. (be) Finančna komisija zbornice je sklenila zvišati ministrske plače od 60 na 130.000 frankov.

Rim, 20. septembra. (be) General Nobili, ki je bil svoječasnno zaradi ponesrečenega poleta na severni tečaj stavljen na razpoložanje, je bil zopet sprejet v aktivno vojaško službo.

Kako in zakaj je bil aretiran dr. Čok

Usodni vpliv »Slovenčevega« hujskanja. — Podla in smešna fašistična harlekinada. — Kaj nameravajo z dr. Čokom

Z meje, 18. septembra. Zakaj in v kakih prilikah je bil aretiran tržaški slovenski odvetnik dr. Ivan Marija Čok, je naši javnosti deloma že znano. Da bo pa stvar še jasnejša, naj vam naknadno sporočim še nekatere podrobnosti.

Slo je za društveno zastavo bivšega slovenskega narodnega društva v Pobegih nad Kopro, dragoceno zastavo, ki so si jo pred leti nasilno prisvojili fašisti in jo čuvali kot nekako trofejo. Ta zastava je 21. avgusta t. l. izginila iz fašistične shrambe in obdolženih je bilo več domačinov, da so jo vzeli, med njimi tudi neki Albin Pečarič, katerega so z drugimi vred zapirali. Ta Pečarič, kakor trdijo fašisti, je izpovedal v preiskavi, da ga je nagovoril k temu »zločinu« odvetnik dr. Čok. Da bi se prepričali o resničnosti Pečaričeve trditve, so si fašisti kakor pravijo, izmislili zvijačno past, v katero naj bi se vjel dr. Čok. »Ukrate« z zastavo so namreč našli, pa so poslali k dr. Čoku nekega miličnika, Slovenca, ki je povedal dr. Čoku, da ima on zastavo, in ga prosil, naj mu pove, kaj naj stori. Čok mu je izjavil, da sprejme obrambo in mu svetoval, naj zastavo izroči kvesturii, češar pa oni neznanec ni hotel storiti, nakar mu je dr. Čok dejal, naj prinese zastavo njemu, in da jo bo on izročil kvesturii. Prošlo soboto popoldne je dr. Čok po parmesnem čakanju naposled dobil potni list, ki mu je bil potreben za nujno potovanje v Jugoslavijo v zelo važnih gospodarskih zadevah. Na kvesturii so mu bili sicer že poprej ponujali potni list, vendar samo pod pogojem, da se ne vrne več, kar pa je dr. Čok odločno odklonil, češ da je zemlja, na kateri živi, njegova domovina in da nima nikakega povičja, da bi jo zapuščal. Bilo je treba različnih avtentičnih potrdil iz inozemstva, da je njegova prisotnost nujno potrebna potem šele so mu končno vendarle izdali potni list.

Položaj na Primorskem pa se je medtem znatno izpremenil. »Slovenčeva« senzacijska »razkritja« so v fašistih užgala »ravnost besen srd proti vsemu in vsakomur, kaj se zgodi z njim, se ne more reči točno. Ni izključeno, da bo obsojen zaradi »sokrivde pri tatvini«, kajti sodišča v Italiji dandanes sodijo tako, kakor zahteva fašizem. V tem primeru primeru mu potem brez dvoma odvzamejo pravico za izvrševanje odvetniškega poklica. Če pa ne bo obsojen, ga skoraj gotovo čaka pregnanstvo na kakem zanučenem otoku.

Ni kulturnega človeka, ki bi ne obsojal iz vse duše nasilja, ki ga je izvršil fašizem na možu, ki ga je bila sama lojalnost na pram državi, zlasti pa onega harlekinskega trika, s katerim so mu navajali sokrivdo pri nekem »zločinu«, ki vobče ni zločin. Kaj zato, če se s tem činom smeši fašizem pred vsem svetom: za štev, ki so jo izrgali iz obliema niene družinice, dveh majhnih otročičev in žene, je to brez pomena...

Seja mariborskega občinskega sveta

Odškodnina državi za avtobusne vožnje po državnih cestah. Zasilna stanovanja. — Regulacija mestnih mej. — Prispevek za ureditev letališča

Maribor, 20. septembra. Po otvoritvi nocojšnje seje je župan poročal o odškodninskem vprašanju za uporabo državnih cest po mestnih avtobusih. Z gradbeno direkcijo v Mariboru se že dalj časa vrše pogajanja in bo najbrže prišlo do tega, da bo mestna občina za odškodnino prevzela one državne ceste, ki leže na ozemlju mariborske občine. Celjska gradbena direkcija pa je sklicala razpravo, na kateri sta zastopnika mestne občine sklenila poravnavo. Prej je gradbena sekcija zahtevala za vsako leto odškodnino v znesku 83.000 Din. Zdal pa je znižala to odškodnino na letnih 20.000 Din. Sklenjena poravnava je bila od občinskega odbora odobrena.

Dalje je bila soglasno odobrena zahteva po vrnitvi svoječasno odvzetih poslov prejšnjega delokroga od velikega županstva. Sklenilo se je tudi, da se mestna občina poslužuje navedbe o pobiranju 4% davščine premii za požarne police. Vprašanje mestne zastavljalnice se pa odloži do preselitve mestnih uradov v novo hišo na Slomskem trgu.

Oddala stanovanj v mestnih hišah se še nadalje prepusti klubovim načelnikom, najemino pa določi finančni odsek. Vprašanje zavarovanja in kolektivne pogodbe mestnih delavcev pa se bo rešilo na kombinirani seji, ki to bodo tvorili člani raznih odsekov. To vprašanje bo rešeno že v prvi polovici prihodnjega meseca.

Zaradi nove izmere mesta so potrebne nekatere korekture meje mestne občine. Komisijski ogle se je izvršil: po novi razmejitvi pride vs park pod mestno občino. Javno stanšišče pri kolodvoru se poredi in po sporazumu z železniško upravo zgradi novo, podzemno stanšišče. V koroskem predmestju in pri novi delavski koloniji so nastale nekatere nove ulice, za katere so bila predlagana naslednja imena: Ulica dr. Antona Medveda, Delavska ulica, Ulica Viktorja Parme, Železničarska in Kotna ulica. Ta zadeva pa se še vrne gradbenemu odseku.

Za zasilna stanovanja, v katera naj bi se spravili deložiranci in drugi brezstanovanjci, se je svoječasnno določil kredit 1 milijon dinarjev. Od tega kredita je porabljeno doslej okrog 200.000 Din. Zasilna stanovanja v jahalnici nekdanje dragske vojašnice in v njenih hlevih so slaba in ljudje ne morejo ostati v njih preko zime. Po daljši debati je ostalo pri predlogu, da se zgrade tri hiše, vsaka z osmimi stanovanji po sistemu jeklenih hiš, katereza pa morajo zastopniki gradbenega urada in občinskega odbora še natančneje preštudirati. V debati je podžupan dr. Lipoid naglasil, da je mestna občina letos dosti storila za odpravo velike stanovanjske stiske. Zgradila je letos 350 novih stanovanj, kar je gotovo velik napredek. Po predlogu finančnega odseka se galskemu društvu izplača že prej določena podpora 25.000 Din in odobriti kredit 36 tisoč Din za nabavo cestnega razdirača in 88.000 Din za preureditev drugega nadstropja palače Mestne hranilnice v šolske sobe.

Aero-klub v Mariboru je že svoječasnno prosil mestno občino za prispevek k zgraditvi aerodroma v Mariboru. Na eni prejšnjih sej je občinski svet pristal na to podpora, ki je bila sedaj od strani Aero-kluba konkretizirana v toliko, da naj bi mestna občina prispevala pol milijona dinarjev, medtem ko bi prispevala občinski odbor in okrajni zastop vsak po 250.000 Din. Po daljši debati je bilo sklenjeno, da prispeva mestna občina k zgradbi aerodroma v obrokih 350.000 Din. Olepševalno društvo za magdalenski

kjer so slutili še kaj naše narodnosti, češ da je vse to v zvezi z »razkričkanji« najverodostojnejšega glasila samega ministrskega predsednika mons. Korošca. Zato je umljivo, da se je ta njihov srd obrnil predvsem proti dr. Ivanu Mariji Čoku, ki je neštokrat posredoval za svoje rojake pri vseh mogočih italijanskih oblastvih, na kvesturi, prefekturi, sodišču itd., ne da bi mu mogli očitati tudi le najmanjšo neokretnost napram italijanski državi in njenemu režimu. Saj je bilo vse njegovo delovanje usmerjeno le na to, da bi čim prej prišlo do mirnega, blagodejnega sožitja med pripadniki obeh narodnosti na Primorskem. Vse to delo dr. Čoka je ležalo kakor na dlani, vidno vsakomur, tudi oblastvom, ki so ga neprestano nadzirali, saj sta bila on sam in njegova pisarna pod stalnim policijskim nadzorstvom. In niso mu mogli kaj. Zato pa so bila »Slovenčeva« senzacijska »razkritja« fašistom dobrodošla povoda, da se kakorkoli iznebe človeka, ki jim je bil kot Slovenec domačin že zdavnaj napoti ravno s svojo neoporečno lojalnostjo. Pa so si izmislili oni trik z zastavo, ki so ga izvedli prav v trenutku, ko naj bi bil dr. Čok odpotoval v inozemstvo.

Ko je v soboto popoldne prišel oni fašist z zavojem, v katerem se je nahajala »ukradena« zastava, in dr. Čokovo pisarno, je bil dr. Čok zaplazen z neko drugo stranko. Zato so morali fašisti in policijski agenti, ki so vstopili takoj za nosilec zastave, zopet oditi in čakati pred vrati. Ko pa je bila zastava izročena, so nemudoma vstopili, zaplenili zastavo, aretirali dr. Čoka in ga potem z avtomobilom odpeljali v koprške zapore.

Kaj se zgodi z njim, se ne more reči točno. Ni izključeno, da bo obsojen zaradi »sokrivde pri tatvini«, kajti sodišča v Italiji dandanes sodijo tako, kakor zahteva fašizem. V tem primeru primeru mu potem brez dvoma odvzamejo pravico za izvrševanje odvetniškega poklica. Če pa ne bo obsojen, ga skoraj gotovo čaka pregnanstvo na kakem zanučenem otoku.

Ni kulturnega človeka, ki bi ne obsojal iz vse duše nasilja, ki ga je izvršil fašizem na možu, ki ga je bila sama lojalnost na pram državi, zlasti pa onega harlekinskega trika, s katerim so mu navajali sokrivdo pri nekem »zločinu«, ki vobče ni zločin. Kaj zato, če se s tem činom smeši fašizem pred vsem svetom: za štev, ki so jo izrgali iz obliema niene družinice, dveh majhnih otročičev in žene, je to brez pomena...

Krvava rodbinska drama na Dunaju

Dunaj, 20. septembra. s. Danes se je odigrala tukaj strašna tragedija, ki je izzvala splošno pozornost. 60letni vpokojeni vladni svetnik in bivši upravni svetnik Centralne banke nemških hranilnic dr. Ferdinand Artmann se je sprl s svojo ženo, ki ga je v prepiru ustrelila in nato izvršila samomor. Truplo dr. Artmanna ima tudi več vbojiljav, ker ga je soproga v boju večkrat zabodla z lovskim nožem. Tudi sin, ki je deloma prisostvoval prepiru in skušal starše ločiti, je bil večkrat ranjen z nožem. Vladni svetnik Artmann, ki je igral v dobi inflacije v avstrijskem finančnem življenju precejšnjo vlogo, je bil med vojni vojni dobavitelj in je med drugim ustanovil v Dalmaciji družbo »Litorale« za pridobivanje olja, ki je bila pozneje zopet likvidirana.

Angleški princ postane južnoafriški kralj

Kapstadt, 20. septembra. d. Južnoafriški ministri predsednik general Hertzog je dal v Londonu sporočiti, da mora po poteku uradne dobe sedanjega južnoafriškega generalnega guvernerja prevzeti mesto generalnega guvernerja domačin Afrikanec ali pa princ kraljevske hiše. Sedaj pričakujejo, da bo tretji sin angleškega kralja imenovan za generalnega guvernerja. Pozneje bo najbrže proglašen za kralja južnoafriške unije. Južna Afrika bo postala potemtakem neodvisna monarhija v okvirju angleške države.

Bata gradi železnice

Praga, 20. sept. d. Osnadni tovarnar čevljev Bata je sporočil znanemu železniškemu svetu, da namerava zgraditi železniško progo za brzovalke iz Moravske Trbove do Puhova. Ta proga naj bi združila tudi dve stranski progi, pri katerih je Bata nedavno dobil večino. Proga, ki jo bo treba zgraditi, je dolga kakih 62 km. Osnadni železniški svet o tem predlogu še ni izrekel svojega mnenja.

Razprava proti Stinnesu

Berlin, 20. septembra. g. Razprava proti Hugonu Stinnesu je določena na prihodnji tork, ker bodo preiskovalne oblasti do tedaj končale svoje delo. V zvezi s tem računajo z možnostjo, da bo Stinnes proti vsi okoliščini izpuščen na svobodo. Ker so Stinnesovi poslali v Romuniji in Parizu sedaj popolnoma razčiščeni in ni več nevarnosti, da bi jih kakorkoli zapletel, oblasti nimajo vzroka, da bi Stinnesa še dalje držale v zaporih.

Hmeljski trg

Zatec, 20. septembra. h. Nakup se v mirni tendenci po deželi nadaljuje. Nakupovalno se je po 2100 do 2900 Kč. Nürnberg, 20. septembra. h. Uvoz 850 bal, promet 200 bal. Tendence nespremenljive. Hmelj na trgu je bil danes bolj iskani. Za prvovrstno blago je bilo doseženih za 50 kg 230 mark, za hallertausko blago 270 mark.

Naši kraji in ljudje

Soborec kralja Petra o Steedu in njegovem

pismu

Iz spominov našega najstarejšega novinarja Aleksandra Tomana.

Tomanovi članki v Steedovi reviji

— Potem me je peljal Steed v sosednjo sobo, kjer me je predstavil svojemu sinu, sedanjemu glavnemu uredniku »Times«. In pisca znanega pisma. Naročil mi je še ponovno, naj rokopise oddajam vsak teden njegovemu sinu.

— In tako sem pričel pisati v angleškem jeziku o naših jugoslovanskih razmerah. Pisal sem prav obširno in podrobno. Razumel sem samo ob sebi, da sem kot vnet Slovenec, kakor tudi Bolgarov, Hrvatov in vseh drugih narodov, ki so nas žulili. Tako sem pisal 3 do 4 mesece in sem rokopise oddajal mladem Steedu.

— Tisti čas se je v Macedoniji vnelo živo revolucionarno gibanje. Ko sem svoje spise dokončal, mi je stari Steed predlagal, naj se podam v Macedonijo kot vojni dopisnik njegove revije. Zdržal mi je, da bo vse stroške kril on sam in da mi bo vse potrebno uredil in preskrbel. Obenem mi je tudi naročil, naj se kar takoj obrnem za potrebne podatke na Čočkovo potovalno družbo.

Sestanek z diplomatko Novikovo

— Preden pa sem mogel to izvršiti, me je poklical k sebi in me odvedel k dobro znani ruski diplomatki Novikovi, ki se je tedaj slučajno nahajala v Londonu. Hotel je slišati tudi njeno mnenje o najinem načrtu. Bila je to izjemno stara dama z debelo zlato verižico okrog vratu. Na verižici je imela obešen velik pravoslavni križ. Z vsem svojim nastopom in vedenjem je name napravila vtis ženske izredne energije. Ko je slišala o moji nameri, mi je to nameri odločno odsvetovala. Svoje odločilo stališče je utemeljila s trditvijo, da revolucionarno gibanje v Macedoniji ni v interesu Rusije. In tako je moje potovanje v Macedonijo odpadlo.

— V poznejših številkah Steedove revije sem opazil, da je stari Steed porabil še marsikaj iz mojih opisov v zvezi z drugimi članki, ki so merili na zblizanje vseh Slovanov. Velika škoda je, da je stari Steed prekalil in na tako tragičen način končal svoje življenje. Smrt je našel stari Steed pri katastrofi Titanica, na katerem je nameraval obiskati Ameriko.

»Steed ima prav! Le v slogi je moč!«

»Kaj pravite, gospod Toman, k pismu Steeda mladšega na našega kralja?«

— Slišal sem ga. Poleg mene namreč

Danes! Danes!
Popolnoma novo!
Monumentalni zgodovinski
velefilm

Trije mušketirji

Po svetovnoznanelem delu
francoskega romanopisca

A. DUMASA.

Blesk in sijaj na francoskem dvoru pod Ludovikom XIII. Intrige kardinala Richelieua. Spori med kardinalovimi gardisti in kraljevimi mušketirji. Pustolovščine viteзов v srednjem veku.

Senzacionalno! Izredno napeto!

DVEURNE PREDSTAVE

ob 3., 5., 7. in 9. uri.

Krasna godba. KINO IDEAL.

stanuje nek trafikant, ki je tako prijazen, da mi vsak dan prebere najvažnejše iz naših dnevnikov, zakaj moje stare oči so že popolnoma opesale in odgovarjale... Ali ni to čudno, da glavni urednik najuglednejšega angleškega, rekel bi lahko: najuglednejšega svetovnega lista, naslavlja odprto pismo in svarilo na kralja države, ki jo je prosto neumevanje današnje dobe, da ne rečem kaj hujšega, spravilo skoraj do razpada. Steed, veliki Anglež, opominja v tem pismu k edinstvi in slogi vseh jugoslovanskih plemen, k uresničenju onih velikih idealov, katere so že prvi idejni borci za tako državo v svojih pesmih in spisih izražali. Ali se res nismo mogli tega sami zavesti? Ta Anglež gleda našo državo in njeno plemena z velikega, svetovnega stališča. Njemu se zdi nemogoče, da bi mogla male plemenske diference ovirati obstoj in razvoj države.

— Steed ima prav! Le v slogi in edinstvu je moč. Vprašam vas le: Kdo pa pozna danes v svetu Slovence ali Hrvate ali Srbe ali pa Bolgare kot svetovno silo, s katero bi bilo treba resneje računati? Malenkostni plemenski sovražnosti mora najti svoj konec po taki poti le v našem grobu in v zopetnem padcu nas vseh pod jarem drugih močnejših narodov. Slični vzgledi, izvirajoči iz slovanske plemenske nesloge so se v zgodovini že večkrat pripetili.

»Ali mislite, da bo imelo to pismo kak vidnejši uspeh?«

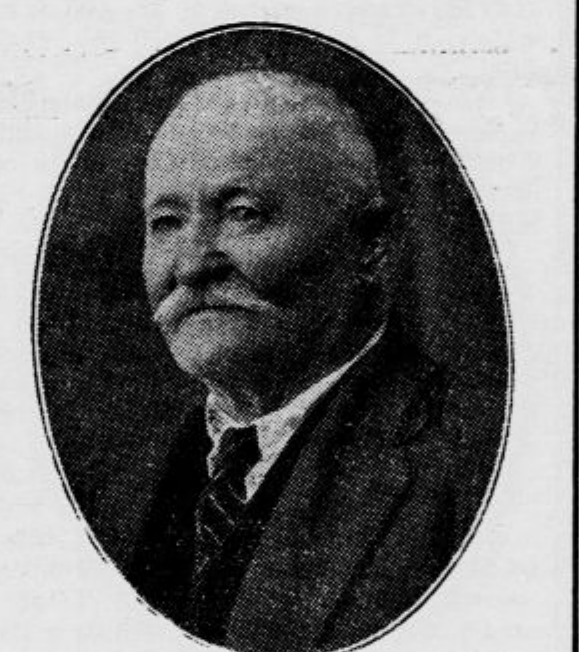
— Ali nam ne pravi že zdravi razum, da nas mora dosedanja plemenska kljubovanost in iskanje po hegemoniji drugega nad drugim uničiti. Ali moremo plemensko razdeljeni samostojno ali vsaj v rahli medsebojni zvezi obstajati? To ni mogoče! Tudi Srbija, odsekan od nas kot Velika Srbija, ne more eksistirati. Okrog in okrog nje bodo vsi narodi njene neizprosni sovražniki in zaradi tega bi bil njen obstoj že v temeliu za dalje časa nemogoč. Zato mislim, da bodo Steedove iskrene besede v polnem svojem namenu vplivale na merodajne kroge v naši državi in da bodo našle med vsemi jugoslovanskimi plemeni pravičen odmev. Treba je samo malo dobre volje in nekoliko plemenskega samozatajevanja...

S tem je bil zanimivi razgovor s stari borcev g. Tomanom končan. Iz Tomanovih polglasnih oči se je svetila trdna vera v boljše, lepšo bodočnost, ki smo jo z milijoni padlih žrtev častno zaslužili in za katero je tudi svoboda naš sobojevnik Petra Mrkonjića dal svoj častni delež.

Življenjski jubilej starega Vrhničana

Vrhnik, sredi septembra.

Te dni je praznoval naš priljubljeni in ugledni tržan g. Fran Korenčan svojo 80-letnico. Rodil se je 15. septembra 1848. v Sinji zgorici pri Vrhniku. Pri mesarju Golo-

bu na Vrhniku se je izučil mesarske obrti, nakar je pričel svojo karijero kot mali klavec. Vedno marljiv in štedljiv je 1882. otvoril v lastni hiši gostilno in mesarijo, ki jo še danes izvršuje. Za časa najhujših volilnih bojev z nemškutariji, ko so ti 1889. v občini popolnoma propadli, je bil izvoljen za občinskega odbornika skupno z zaslužnim, že pokojnim županom Gabrielom Jelovškom, in je deloval v občinskem odboru celih 18 let.

Sлавljenec je soustanovitelj Kmetске posoilnice vrhniške, v kateri sodeluje že preko 40 let. Bil je tudi soustanovitelj bivše čitalnice in njen večletni odbornik. G. Korenčan, ki je še vedno čvrsta zdravja, je bil in ostane zvest in poštovan pristaja naše napredne stranke. Ata Korenčan, še na mmoja leta!

Jesenska selitev ptic

Lepi poletni dnevi so pri kraju in ptice selivke, ki so nam pred meseci oznanjevale veselo, zeleno leto, se zopet odpravljajo na jug. Deloma so se že priključile veliki ekspediciji, ki gre skoraj neopaženo preko nas, kljub temu, da se premika z daljnih severnih pokrajin preko nas v južne kraje na sto tisoče kilometrov.

Zares hitro je minilo letošnje solnčno poletje, a vendar se je v teh kratkih mesecih zgodilo toliko novega, o čemer bi ravno te ptice vedele povedati največ. Spomladaj so pritovali v naše kraje, deloma vezani pari, pa tudi še neopredeljeni samci in samice, združeni v velike jate, ki so se od dne do dne redčile. Sleheri selilci in selilke si je zapomnil svoj rodni kraj. Požnili so se, zgradili gnezda, valili, legli in vzgojili nov naraščaj, ki je popolnoma zrastle, da zdi na jesen lahko nastopna dolgo pot v južne kraje. Kar je močnih in zdravih, dobro zmaga polet. Podležlo pa bo vsakomur mnogo slabotih. Tak je pač kruti zakon prirode. Slabši pri nas ne morejo ostati, kajti v hudih zimskih dneh, ko bo vse počivalo pod snežno odejo, bi bil njih poziv neizbežen. Zato raje tvegajo selitev, na kateri pa jih vsako leto podleže na tisoče.

Kukavice, kobilarji in rjavi skrapkerji so odjadrali že v pretečenem mesecu. Zdi se, sli večina ostalih krilatih potnikov. Na posameznih njihovih proga, ki pa bo v par dneh do kraja požeto, se zbirajo drobne prepelice. Že nekaj časa prihajajo sleherni lasno noč iz raznih smeri večje late, katerim se pridružujejo tudi naše pri nas zvaljene prepelice. V meglenih dolžinskih dneh se zbirajo na gozdnih obronkih

ali samojedih smrekah divji golobi, naši prvi oznanjavalci pomladi. Čim skoraj oblake zopet pokuka jesensko sonce, se velike sive jate dvignejo in odlete na polja, kjer si se napolnijo golše po prsiščinah in ščipajo dozorevajočo ajdo. Kakšno je bilo veselje in kako utešeno hrepenenje, ko so spomladaj prišli k nam! A zdaj se poslavljajo, kakor nervozni letoviščarji.

Med zadnjimi deževjem so se v Ljubljani kakor za mobilizacijo zbirale lastavice. Na obrežju Ljubljanske, v okolici št. peterske cerkve je posedalo na tisoče teh črnofrakanih ptic, ki so samo še čakale, da se nebo zjasni za dolgi polet. Večina lastavic je zdaj že na potu, le posamezni pari s šibkejšimi mladitci so še zaostali. a v par dneh tudi za njimi ne bo sledu. Za njimi pojdejo ključači in še nekaj drugih vodnih ptic, ki se pri nas odpočijejo. Ko odlete se te, bo jela trkati na naša vrata neprijetna bela starka, ki bo prignala k nam v goste nekaj klatežev, da nas bodo kratkočasili v pustih pozno jesenskih in zimskih dneh.

Iz dolenskih vinogradov

Kostanjevica, 19. septembra.

Po poročilih iz vsega kostanjeviškega okraja in gleda v neposredni okolici je pričelo groziti pokati, kar bo imelo za posledico gnitje načetih jagod. Značilno je za letošnje stanje, da niso poškodovane samo zrelejšie in debele jagode, temveč tudi drobne in še zelene. Zanimivo je tudi, da je dozorelo grozde bolj na senčni strani in v goščavi trte, na solčni pa je ostalo drobno in deloma tudi še trdo. Ni to sicer splošni pojav, ampak se tu in tam najdejo tipični primeri.

Suša je škodovala v kolikni posebnost na peščenih, lapornatih in puhlih zemljah ter plitvinah, in debelih in ilovnatih pa je ves pridelek prav lep. Grozde je bolj mesnato in je pričakovati po večini tropnato močno brozgo, kar se bo poznalo pri množini tekočine. Zato utegne biti marsikdo razočaran, če je računal, da bo napolnil vse sode in bi si še moral izposoditi posodo drugje. Kvaliteta pa je odvisna od nadaljnjega vremena do srede oktobra, tedaj celga meseca. Solnčni dnevi in tople noči morejo ustvariti čudeže, nadaljevanje deževja po pokvaritvi mnogo. Vinske zaloge so razen nekaterih izjem v vsem okraju poše pri producentih kakor v trgovini. Dobro je storil vsak, ki je dal na stran kak sodeček lanskega, ker take kakovosti ne bo kmalu. Trgatev portugalke se bo pričela, ko nastopi lepo vreme. Obrodila je dobro.

Zadnje deževje je dvignilo vode iz strug ter ustavilo nekaj minov. Krka je narasla za najmanj 2 metra ter se je razlila po njah, travnikih in vrtovih. Na trg in v hiše ni prišla in se je omeila samo na koristni del povodnih, prizanelsa pa s škodljivim. »Benetke« so torej zaenkrat izostale. Temperatura se dviga in zopet se vrača lepo vreme.

Surov napad v klerikalni občini

Št. Jurij pod Kumom, 19. septembra.

V nedeljo zvečer sta se sin in hčerka župana Hinka Medveda, 20-letna Francka in 25letna Jernej, vračala iz Svibnja, kamor sta šla obiskat starejšega brata, ki se je tja priženil, proti domu. Okrog 20. sta prišla v Št. Jurij, odkoder sta po cesti takoj nadaljevala svojo pot. Že pri Kraljevi hiši sta opazila, da jima vztrajno sledita dva fanta. Ko sta dospela do samotne Boštjanove hiše, se je Francka ozrla za sumljivcem in spoznala sosedova fanta, 20-letnega Pušenjakovega in 19-letnega Alekšovega.

Francka je oba fanta ogovorila z vprašanjem, zakaj se tako tiho plazita za njima, ko bi vendar lahko stopali skupaj. Fanta nista odgovorila, marveč sta pri Boštjanu na lepem popadla vsak svojo batino in napadla oba mirna potnika. Francka je dobila po glavi strahovit udarec, ki ji je prebil črepinjo, da se je dekle takoj zgrudilo v nezavest. Jerneja pa sta oba napadla skupno pobila na tla ter ga še ležečega nekaj časa tolkla, nakar sta zbežala v noč.

Ko se je Jernej zopet prebudit iz nezvesti je po dolgem trudu spravil sestro s pomočjo Boštjanovih pokonci in jo odvedel domov. V ponedeljek jutraj je župan Medved odpeljal sina in hčerko v bolnico. Posebno hudo je poškodovana hčerka, ki bo le težko prebolela strašno posledico udarca na glavi. Jernej ima roko na dveh mestih zlomljeno in je tudi po licu in životu ves v podplutbah. Dogodek je razburil vse prebivalstvo, ki ne more razumeti, kaj je oba napadla dovedlo do takega divjstva, ko sta vendar soseda Medvedovih, s katerimi so bili vedno v dobrih odnosih. Oblasti zatorej raziskujejo pravi vzrok, ki pa vsakomur nima političnega ozadia, saj je občina vsa v taboru najbolj poštene, človekoljubne in krščanske stranke — SLS.

Obup 82-letne branjevke zaradi rubežni

Zagorje, 20. septembra.

V ponedeljek dopoldne je posestnik Ljube D. ugledal v bližini pokopališča na Jablanu viseti 82letno branjevko Polono. Ker je videl, da je kaže znake življenja, je urno odrezal vrz in stanko, ki je bila sicer že popolnoma nezvestna, rešil smrti. Polona pa ni bila kaj vesela rešitve, saj so jo žalostni doživljaji pritirali do tega, da je v svoji starosti obupala nad življenjem. »Nikoli nisem imela v življenju srečne dni!« pripoveduje. »Dvakrat sem ovdovala. Da ne poudarim živa v grob sem pričela z branjerjo, ki mi je uspevala, dokler sem bila zdrava in sem lahko zahajala na seje in v cerkvena zbiranja. A zdaj sem stara 82 let in boleha. Kar ob nedeljah dopoldne iztržim, to imam za črni obstanek. Občina mi mesečno izplačuje ubožno podporo 30 Din, poleg tega mi dajejo dobri ljudje sem in tja kaj živeža, da ne umrem od lakote. Zadnje čase sem v Litiji nabavljala razne slaščice za branjarjo. Zaostala sem na dolgu za okroglih 1000 Din, a ta vrednost mi je ostala v blagu, ker se nisem mnogo razprodala. V ponedeljek jutraj sta prišla k meni dva moža iz Litije, da izvršita rubežni. Zaplenila sta blago in sta poleg koša slaščic vzel tudi uro, tehtnico, razne steklenice ter izpod slamačice 250 Din. Prosila sem, naj mi prizanese. Zaman. Ko sem nato premišljala, kako naj bi odsel životarila, ko mi je branjarja

Zakaj se obotavljate? Zakaj se bojite?

preje, nego vzamete kako odvajalno sredstvo. Zakaj? Ker so vam znana samo neprijetna sredstva, ki povzročajo bolečine ali so neprijetnega in zopernega okusa, kot ricinusovo ali druga olja, grenke soli in vode, razne pilule in slično.

Poskusite enkrat s praškom **Magna**, pa boste opazili velikansko razliko, prijetnost teka, tako da ga tudi najbolj občutljivejša oseba lahko in rada popije, ker čisti želodec in čreva brez najmanjše bolečine in obenem desinficira in osvežuje.

Dobí se v vseh lekarnah in drogerijah. — 1 zavoječek s točnim navodilom 4 Din. Kjer ga ni, se obrnite na naslov

»LABORATORIJ ALGA« — SUŠAK
Tovrniška ulica 57.

Za 2 zavoječka priložite pismu 10 Din.

onemogočena in ko za delo zaradi starosti in bolehnosti nisem zmožna, sem obupala in se odločila, da pojdem raje sama v smrt.

Ta dovolj žalostni dogodek je vzbudil med prebivalci mnogo sočutja z obupano staro. Upati je, da Zagorjani, ki so splošno znani po svoji dobrosrčnosti, priproso- no bedni žemci, da bo vsaj brez gladu preživela stara leta, ki so ji še usojena na tem svetu.

Avto treščil v vlak

Dovje, 20. septembra.

V torek se je pripetila pri nas avtomobilska nesreča, ki je po srečnem naključju ni zahtevala človeške žrtve. Gosp. Josip Dolenc iz Ljubljane se je mudil s svojim avtomobilom na Gorenjskem in je imel posla tudi v Mojstrani. Okoli pol 18. ure je vozil po vozi pot, ki se odcepi od državne ceste proti Mojstrani. Ta del ceste do Mojstrane je precej strm ter ima dva zelo ostro ovinka, ki zahtevata previdno vožnjo. Ker je prostor ob železniški progi kosto poraščen z dreviem, je na tej cesti nemogoče pravočasno opaziti vlak. Cesta se pri koncu cepi, en del vodi preko železniške proge, drugi pa pod mostom v Mojstrano. Ves sedanji vozni promet se vrši po poti, ki vodi pod železniškim mostom.

V istem času, ko je vozil g. Dolenc po tej cesti, je prihajal iz Hrúšice osebni vlak. Nesreča je hotela da je zavil gosp. Dolenc po odcepi, ki vodi preko tračnic. Zapor- nice so bile odprte in avtomobil je zavozil naravnost v vlak. Silovit smek je vrzel avto v stran ter mu prizadel na prednjem delu občutno poškodbo, dočim je ostal g. Dolenc nepoškodovan. Na vlaku se je potrgalo več stopnic. Gosp. Dolenc baje zahteva od železnice za svoj »Fiat« odškodnino v znesku 60.000 Din.

Spomenik vojnim žrtvam v Škofji Loki

V nedeljo 7. oktobra dopoldne bo na vojaškem pokopališču v Škofji Loki odkrit eden najlepših in največjih spomenikov žrtvam svetovne vojne. Vse ljudstvo, brez razlike, v Škofji Loki in okolici je žrtvovalo, da se oddolži žrtvam za našo svobodo in počasti spomin domačih in tujih junakov, ki so našli večni mir na tamošnjem pokopališču. 150 domačih in 340 grobov naših Hrvatov, Bosancev, Srbov, Dalmatincev, dalje vojakov Českoslovaške, Poljske, Avstrije, Nemčije, Romunije, Madžarske in Italije krije naša domača zemlja. Položili so svoje življenje na oltar domovine, za našo svobodo in čast našega ljudstva, da jim ohrani spomin na tako časten način. Narod, ki svojih žrtev ne zna ceniti, je zapisan pogin!

Koncepcija spomenika je izrazito slovenska. Na velikem podstavku iz kraškega marmorja, visokem 4 metre, in izdelanem po domačem kamnoseku g. Susteršiču, stoji žalujoča figura matere — Slovanke v narodni noši z avbo, dovršeno delo mladega akademskega kiparja Ivana Jurkovića. Na lepem podstavku je vklesanih 150 imen padlih domačinov in lep stih, ki ga je poklonil v počast padlih naš pesnik gospod Oton Župančič. Ornamentični črk in križev na podstavku ter načrt za ograjo je izdelal zelo okusno in dekorativno g. profesor Grebenc.

Spomenik pa, ki predstavlja trpečo mater-Slovenijo, žalujočo za izgubljenimi sinovi in sočustvujočo z milijoni mater, ki ob- jokujejo svoje padle sinove, je obenem počastitev slovenske matere — žene in je celotni spomenik gotovo eden najlepših v Sloveniji, visoka himna miru in ljubezni, spoštovanja in bratstva.

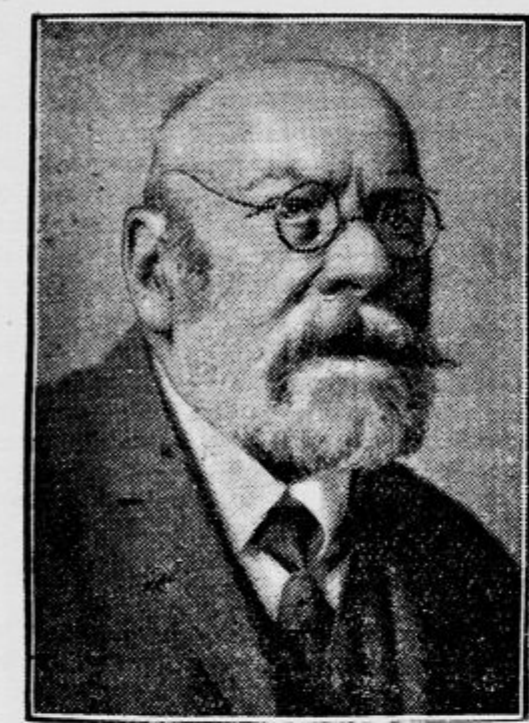
Težke žrtve, ki jih ima odbor za postavo spomenika, bodo najlepše poplačane, ako se občinstvo od blizu in daleč udeleži odkritja tega spomenika in pohiti v nedeljo dne 7. oktobra k odkritju tega spomenika, ki se izvrši na najslavnejši način. Začetek slovesnosti je v nedeljo ob 9. dopoldne s sv. mašo v župni cerkvi. Nato krene velik sprevod, katerega se udeležijo vsa društva brez razlike, Kolo jugoslov. sester, narodne noše, vojne organizacije, lovci, dalje vsi padlih žrtev itd. na vojaško pokopališče, kjer se slovesnost opoldne konča.

Popoldne ob 2. bo na Glavnem trgu velika ljudska tombola z mnogoštevilnimi bogatimi dobitki, katere čisti dobiček je namenjen kritju velikih stroškov.

Škofja Loka je prvo slovensko mesto, ki je postavilo spomenik vojnim žrtvam, katerega prevzame tudi mesto v oskrbo in last.

Vsi vlaki bodo imeli avtozvezo ob prihodu in odhodu.

7. oktobra naj bo zopet velika manifestacija miru in ljubezni, zato naj pohiti ta dan vse v Škofjo Loko, da izkaže čast žrtvam za našo svobodo.

biti po starem angleškem pregovoru »Time is money« napram velikosti njegove pokolnine, ki mu jo je naklonil hvalažni jugoslovanski narod, z 2.50 Din za uro. Izrazil pa je svoje začudenje nad obiskom in je blagohotno pristavil:

»Zelo me preseneča vaš obisk, ker zdaj ni bila navada naših novinarjev, spravevati male in neznatne ljudi, kakor sem na primer jaz, o takih važnih vprašanjih. Železna navada novinarjev je, obiskovati izključno le visoke dostojanstvenike današnje človeške družbe, ministre, diplomate, bankirje itd., dasiravno so njihove izjave po veliki večini vedno tendenciozno porjavane in so navadno v velikem nasprotju z interesi širše ljudske mase... Pa se morda pogovoriva, mladi moj tovariš!«

Obisk pri Williamu Steedu

— Zdi se približno 30 let tega, ko sem prišel iz Zedinjenih severnoameriških držav v London. Bilo je to v času, ko sta se začeli Velika Britanija in Rusija zblizovati in pozabljati svoje stare diference. V mesečniku »Review of review« sem tedaj nekega dne, kmalu po prihodu v London, čital članek, ki je toplotno in v svojem priporočal to zblizanje in prijateljstvo z Rusijo. Članek je govoril o velikem pomenu Slovanstva v svetovni politiki in se je glede Slovanov v splošnem zelo laskavo izražal. To me je napotilo, da sem obiskal starega Steeda. V svojem uredništvu na Strandu me je sprejel zelo prijazno, in ko je čul, da sem se s kraljem Petrom udeležil bosenske vstaje, se je takoj zapletel z menoj v daljši prisrčni razgovor.

— Tekom razgovora me je Steed podrobno izpraševal o vsestranskih razmerah jugoslovanskih plemen, na kar sem mu z veseljem prav natančno in točno odgovarjal. Postreči sem mu mogel s podrobnejšimi informacijami ravno zato, ker sem se že od svojih mladih nog vedno kar najintenzivneje zanimal za jugoslovansko vprašanje in sem o tem tudi mnogo čital. Iz mojega pripovedovanja je spoznal, da so moji podatki vredni publikacije v njegovi reviji. Pri slovesu mi je rekel:

»Vidim da so vam jugoslovanske zadeve dobro znane in vas prosim, da mi vse, kar o tem sploh veste, natančno popisete. Pri- pomnim, da ne izpustite niti najmanjše podrobnosti, pa naj si bo to v gospodarskem, kulturnem ali socijalnem pogledu.«

Kulturni pregled

Ljubljansko gledališče

Vse predstave se vrše v drami.
Sobota, 22.: Romeo in Julija. Premijerski abonma.
Nedelja, 23. ob 8. popoldne: Stilmondski župan. Izven. — Ob pol 8. zvečer: Bajadera, opereta. Izven.
Ponedeljek, 24.: Zaprti.

Dunajski filharmoniki obiščejo Ameriko? Na Dunaju se kolportira vest, da so angažirani dunajski filharmoniki pod vodstvom dirigenta Furtwänglerja za daljšo turnejo po državah Severne Amerike, kjer naj bi absolvirali 80 koncertov. Ker pripadajo posamezni člani filharmoničnega orkestra Državni operi, je vprašanje, če se da oboje združiti. Na Dunaju traja gledališka sezona deset mesecev.

Troekij na odr. V Berlinu so imeli pro- ble dni zanimivo premiero. Igrala se je v gledališču Barnowskega na Königsgrätzer- strasse drama pisatelja V. Ungarja »Rdeči general«. Stvar je v toliko zanimiva, ker obravnava osebnost Trockega, bivšega generalisima rdeče armade. Glavni junak drame pogine, ker mu okolica ne more spre- gledati židovskega izvora. Drama je v toli- ko nedosledna, da ne pogine junak v kon- fliktu s svojo okolico, marveč konča njego- vo življenje krogla iz puške belega gardi- sta.

Za koncert Berlinskega simfoničnega or- kestra, ki se vrši danes zvečer v veliki uni- onski dvorani, vlada izredno zanimanje.

Dokaz temu je, da je le še nekaj sedožen in stojišče na razpolago v predprodaji. Ob- činstvo opozarjamo, da je začetek ob pol 8. zvečer.

Publikacija ob Březini. Povodom 60let- nice Otakarja Březine je izšlo na Češkem več publikacij. Založništvo »Srce«, najva- ljia knjigo esejev Zdenka Zahořa »Otakar Březina«. Moravski književnik v Brnu iz- dajo v kolu svojih monografij publikacijo o Březini človeku in o njegovem delu. Delo monografičnega značaja pripravlja »di- praško umetniško društvo «Mánes». Březi- na sam pa redigira tri nove knjige esejev o umetnosti, ki bodo bistveno nadaljevale njegovo že pred 25 leti izšlo »Godbo vi- rov«. Posamezne publikacije bodo osile naslove: Skrita povest, Delo, in Mir.

Upton Sinclair, sloviti ameriški romano- pisec slavi danes 50letnico svojega rojstva. Pisateljsko karijero je začel z velikim ro- manom »Močvirje«, v katerem je razkrin- kal metode ameriških velekapitalistov, last- nikov tovarne za konzerve, ki pitajo ljud- sto s pokvarjenimi izdelki. Zato se je ameriški tisk Sinclairu osvetil. Redkokdaj se imenuje njegovo ime v socialističnih li- stih, čeprav ima Sinclair zaslugu tudi kot neproletarski pisatelj. Poleg Franka Norri- sa in Jacka Londona je Upton Sinclair naj- markantnejša prikazen v ameriškem lite- rarnem svetu naše dobe.

Klabundova premiera na Nemškem. V frankfurtski drami je bila te dni premiera Klabundove komedije iz življenja sodobne Rusije »Ljubezen na kmetih«.

Domače vesti

Zbori KDK v mariborski oblasti. V nedeljo 23. t. m. se bosta vršila velika okrajna zbora KDK: ob pol 9. uri dopoldne za kozlanski okraj v Kozjem v prostorih gostilne Kuželj, ob 15. uri za šmarski okraj v Mestnju pri Smehu. — V nedeljo 30. t. m. bo v Slovenjgradu ob 10. uri dopoldne v dvorani hotela Goll velik zbor KDK za slovenjgradski in prevajalski okraj, popoldne ob 14. uri pa v Misljnu pri g. Iršiču okrajni zbor. Na vseh teh zbora bosta govorila gg. narodna poslanca dr. Kramer in Pucelj. V nedeljo, 14. oktobra velik manifestacijski zbor KDK v Zalcu; govorila bosta predsednika KDK gg. Pribeževič in dr. Maček ter razni drugi narodni poslanci iz vse države.

Rezervni častnikom. Na vprašanje ljubljanskega pododborja, ali naj se razpore rezervni častnikov, ki prošjo za povisane v naslednji čin, kolikulejo, je ministrstvo vojske in mornarice po zaslišanju generalne direktorije davkov izdalo pojasnilo, da takih razpore ni treba kolekovati po tar. post. 1. taksnega zakona. Če se pa ugotovi, da je bila prošnja neosnovana, se bo taksa naknadno izterjala. Priloge k tem razpore ni treba kolekovati po odnosnih tarifnih postavkah. — Uprava ljubljanskega pododborja.

Proslava 50 letnice sarajevske gimnazije. Tekom letošnjega šolskega leta, najbrže v maju bo sarajevska prva gimnazija svečano proslavila 50 letnico svojega obstanka. Ob tej priliki bo direktorja izdala posebno spomenico z zgodovinskim pregledom 50 letnega dela in z drugimi zanimivimi podatki.

Nov mešani vlak na progi Ljubljana gor. kolodvor - Kamnik. Pričenši od 23. septembra t. l. dalje bo vozil na progi Ljubljana gor. kol. - Kamnik ob nedeljah in praznikih nov mešani vlak. Odhajal bo iz Ljubljane (gorenjski kolodvor) ob 7. jutraj in prispel v Kamnik ob 8.20. Potniki, ki hočejo uporabljati ta vlak iz Ljubljane gl. kol. vporabijo do Ljubljane gor. kol. redni gorenjski vlak ob 6.50 jutraj ter prestopijo na gorenjskem kolodvoru v kamniški vlak. Natančnejši vozni red tega vlaka je razviden na postajah.

Tridnevni tečaj za vkuhanje sadja in zelenjavi se bo vršil na gospodinjstvi šoli v Mladiki v ponedeljek, torek in sredo od 24. do 26. t. m. Priglasit se bodo sprejemali v soboto od 16. do 18. ure v Mladiki, pritičije. Prednost imajo bivše gojenke večernih tečajev.

Oblastno središče trezne mladine v Ljubljani sklicuje za soboto 22. t. m. v Akademskem kolegiju ob 17. zelo važen sestanek delegatov in delegatov vseh ljubljanskih kol. Delegati naj prinesejo s seboj pooblastila za VIII. skupščino STM v Šabcu! — **Ljubljanačanka napravila odvetniški izpit.** Dne 14. t. m. je v Gradcu napravila odvetniški izpit z odličnim uspehom gđ. dr. Elza Jaksche, hčerka stavbnega nadsvetnika inž. Hansa Jakscheta, ki je živel do prerata v Ljubljani in je starejšim ljubljanačanom še prav dobro v spominu. Mlada odvetnica je absolvirala gimnazijo v Ljubljani in se nato vpisala na juridično fakulteto v Gradcu, kjer je tudi končala juridične študije. Sodno prakso je vršila pri sodiščih v Solnogradu in Gradcu.

VIII. skupščina Zveze trezne mladine se bo vršila 25., 26. in 27. t. m. v Šabcu v Srbiji. Ministrstvo prosvete je odobrilo vsem učencem in učiteljcem, ki se bodo udeležili skupščine, odsotnost za 25., 26., 27., in 28. t. m. ter za dneve, ki so potrebni za potovanje. Ministrstvo trgovine in industrije je izdalo enako odobrenje za učence in učitelje trgovskih šol in akademij. Prometno ministrstvo je dovolilo vsem udeležencem 50 odstotni popust. Normalna vozna karta, ki si jo potnik kupi pri odhodu, mu velja na osnovi potrditve o udeležbi na skupščini za brezplačen povratek. Kdor bi se želel udeležiti skupščine, naj se zaradi hrane in prenočišča takoj obrne na naslov: Bora Josimovič, učitelj, Šabac.

Umetniška Matica v Ljubljani. Že ob priliki junjske razstave na velesejmu je izdala Umetniška Matica lepak, naslovljen slovenski kulturni javnosti, v katerem jasno in jedrnatno poroča o svojih načrtih in ciljih in se za uresničitev teh obrača na ves slovenski narod. Vsa leta po vojni trpimo na tem, da vlada med sodobnimi likovnimi umetniki in občinstvom nekaj prepada, ki zavira razvoj in napredek slovenske umetnosti. Zato si je Umetniška Matica zastavila kot prvo nalogo, da prične s popularizacijo umetnosti, to se pravi, da naveže najmožje stike z občinstvom. Član Umetniške Matice postane lahko vsakdo, ki plača letno članarino. Razumljivo je, da je institucija, kot je

Umetniška Matica, zelo odvisna od materialnih podpor. Ker pa je že njeno letošnje delovanje bilo zvezano s precejšnjimi stroški, izda letos za vse člane po eno originalno grafiko slikarja P. S. Stiplovskega. Zato poziva društvo vse člane, ki še niso plačali članarine, da to takoj store, obenem pa poziva vse, ki ljubijo umetnost, da se prijavijo kot člani na naslov: Umetniška Matica v Ljubljani, Dunajska cesta 35, kjer dobe tudi vsa eventualna pojasnila. S tem bodo najprej in z najmanjšimi stroški podprli organizacijo. Število članstva ji bo tako pripomoglo k širšemu razmahu in delovanju, na katerega se pripravila Umetniška Matica z novim letom. — Odbor Umet. Matice, društva za propagando sodobne likovne umetnosti in moderne galerije v Ljubljani.

Ne brijeje norcev iz nas! Prejeli smo: Včerašnji »Slovenec« poroča, kako vsi klerikalni poslanci posredujejo za staroukrajence! Pri kom pa? Ali posreduje tudi ministrski predsednik pri samemu sebi ali kaj? Zakaj pa dr. Korošec ni pri ukrajencem bivše južne železnice ne preskrbi pokojnin v dinarjih namesto v kronah, kar državo itak nič ne stane, ker grede te pokojnine na račun ježne železnice! Povejte rajši, da kljub temu, čeprav imate, kakor se vaši ljudje tako radi hvalijo, v svoji sredi prvo osebo za kraljem, nimate niti toliko vpliva, da bi izvedli nekaj, kar je itak že po finančnem zakonu dovoljeno. Ne botaže izstradanih staroukrajencev s svojim posredovanjem, od katerega razen par vaših partizanov še nikdar noben stan ničesar imel ni! — Staroukrajencev.

Smrtina kosa. V Celju je 19. t. m. umrl po kratki bolezni g. Silvester Fohn, ravnatelj zemljiške knjige v p., v starosti 75 let. Pokojnik je bil član prvega slovenskega celjskega občinskega sveta, ki ga je otvoril kot najstarejši občinski odbornik. — V Sp. Gorjah je preminula v 51 letu starosti ga. Ana Megušarjeva, roj. Korber, soproga lesnega trgovca. Pogreb bo jutri ob 10.30 uri na farno pokopališče. — V Mariboru je umrl po kratki in mučni bolezni v 52 letu starosti industrialec g. Jakob Vesnaver. Pogreb bo jutri ob 15. uri iz hiše žalosti Barvarska ulica 3. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskrene sožalje!

Strogo izterjavanje davkov v Vukovaru. Kakor poroča iz Vukovara, je tamosnje občinsko dvorišče polno raznega blaga, zabrnjenega za davčne zaostanke. Rubežni se vrše z veliko brezobzirnostjo. V vseh gospodarskih krogih mesta vlada zaradi tega postopanja veliko ogorčenje, pa je Zveza trgovcev in industrijev zahtevala intervencijo osijske Trgovske zbornice. Baje je zbornica telefonsko zahtevala od generalne direktorije financ, da se ustavi rubežni in da se prodaja že zarubljene blaga podaljša za 14 dni, da bodo mogli dolžniki plačati dolžni davek.

Oglejte si dražestno lepe
»HALLER-GIRLS«
v najnovejšem Ufinem velefilmu

Plesalka iz revije

V glavnih vlogah
lepa revijska zvezda in mladi
grof bonvivant
Dina Graffa in W. Fuetterer
Mladini prepovedano!
Razkošje, eleganca, ljubezen!
Predstave ob 4., 6., 8. in 9.
ELITNI KINO MATICA.
Telefon 2124.

Velikopotezen pustolovec prijet v Osleku. V Osleku so predali sodišču Mirka Kozma, grafologa iz Vočinja, ki se je predstavil kot indijski grafolog Muri Kho Sama. Poleg drugih hudodelstev ga obtežuje tudi okolnost, da je dvakrat poročen, in sicer prvič v Zemunu, drugič pa, kakor sam trdi, po budističnem obredu, zbog česar ne priznava svoje prve žene. Če prav so znana njegova donjuanska razmerja z osijskimi ženami, izsiljevanja in zapelejevanja deklet, se je vendarle našla žena, ki mu je pošiljala v policijski zapor privatno hrano.

Samomori ljubljanačana v Subotici. V hotelu »Tereza« v Subotici se je obesil v torek Rudolf Pust, strojnik, rodom iz Ljubljane. Pust je pred več dnevi dopotoval v Subotico in se kakor običajno nastanil v omenjenem hotelu. Ker ga po dveh dneh ni bilo iz sobe, so naznanili padevo policiji. Dežurni kapetan je dal po ključavničarju odpreti vrata hotelske sobe in truplo Pustja je viselo prav nad vrati. Baje je Pust odšel prostovoljno v smrt, ker je bil odpuščen iz službe iz tovarne Ferrum in ni nikjer mogel najti druge službe.

Pretep med pesnikom in igralcem. V Beogradu sta se v kavarni »Moskva« spopadla pesnik Tin Ujević in igralec Narodnega gledališča Milutinović. Ko se je Ujević kritično izrazil o uredstvom in talentu Milutinovića, je ta iznenada vstal in dal Tinu Ujeviću tako zausnjo, da se je temu vili kri iz nosa. Tin Ujević je nato zagrabil stol in z vsilo udaril z njim po protivniku. Prisotni gostje so skočili in razstavili borca in tako se je ta dogodek završil.

Vlom na dežel. V Hočevju, občina Videm, je vlomil vojni begunec Ivan Novak iz Mokronoga v hišo posestnika Ivana Straha in mu ukradel: 1 par novih čevljev, 1 han-

Nogavice Rokavice

vsled ugodnega nakupa
najnižje cene.
Velika zaloga!
Fr. M. ROZMAN.
Židovska ulica 7.

kovec za 100 Din in več bankovcev po 10 Din, tako da znaša skupna škoda 450 Din. V Bukovem vrhu je vlomil Viktor Smolnikar, sedlarski pomočnik iz občine Loke v kamniškem okraju, v hišo posestnika Valentin Feruna ter mu odnesel 1140 Din gotovine in 1 srebrno uro z nikelnasto verižico. Vlomilec je nadalje izmaknil posestniku Janezu Peternehu iz Vinharjev št. 15., 220 Din, služkinji Rozaliji Likarjevi iz Kremenke pa 117.50 Din. Smolnikar je vlomil tudi pri posestniku Ignacu Osredkarju v Črnem vrhu ter mu ukradel 1 moško nikelnasto uro, 1 žensko nikelnasto uro, 1 moško double verižico in 470 Din v gotovini, tako da je Osredkar oškodovan za okoli 780 Din. — Na Draženvrhu je vlomil Janez Kranjc, rojen 1905, v Mariboru, v hišo Pavla Feiertaga in mu ukradel 1 moško nikelnasto uro, 1 nikelnasto verižico s podolgastrimi členki, 1 žensko srebrno uro z zlatim obročkom, več srebrnih kron in goldinarjev ter raznih drugih predmetov v vrednosti 771 Din. — V Čagonah so vlomili neznani vlomilci v kovačnico Andreja Vrška in mu odnesli 1 železno drog, 1 dolgo kovaško pilo 2 letita in pol črta od pluga. S temi predmeti so vlomili v trgovino Martina Kajzeršpergerja v Brengovi in mu odnesli 1850 Din gotovine, več blaga, več škatele cigaret in cigar, 5 kg pražene kave, 10 kosov mila, 22 žepnih robcev, 41 steklenic piva in več drugih predmetov v skupni vrednosti 3900 Din. Isti vlomilci so odnesli Konradu Kukovcu v Drevetinih 1 moško in 1 otroško obleko v vrednosti 800 Din.

Iz sodnega zapora pobegnili. V Metliki je pobegnili iz zaporov okrajnega sodišča Rudolf Slokan, rojen leta 1889 v Podgorju, pristojen v Zabukovje, srez Brezice. Imenovan je na obeh rokah od lakta do zapestja tetoviran s človeškimi glavami in raznimi rožami.

Čuden popravljač šivalnih strojev. V okolici Račja pri Mariboru se je pojavil te dni neki 35 letni možik, srednje postave, bledega obraza, brez ene noge, in se je izdal ljudem kot specialist za popravilne šivalnih strojev. Tako je prišel v gostilno Karla Wehrlesa v Račjem, kjer je dobil šivalni stroj v popravilo. V neopaženem trenutku je ukradel gostilničarju 1 skoro novo črnorjav suknjo, 1 svkstat klubok z zelenim trakom, 1 par moških čevljev in rjav dežni plašč iz gumija. Wehrles je oškodovan za 1000 Din. Dognano je, da se je neznanec klatil večinoma v pujskem srezu Dravskega polja, in sicer po vaseh Stražgojca, Sikole, Pangerce, Cirovce in Starošinci, kjer je popravljal šivalne stroje. Neznane bo najbrže identičen z nekim krojaškim pomočnikom, ki ga oblasti že del časa zasledujejo.

Vlom v delavnico radijskega materialja. V Novem Sadu so vlomili neznani vlomilci v delavnico »Radio Audion Elektra« in odnesli za 20.000 Din raznega radijskega materialja.

Grožodejstva ciganov v Vojvodini. Policiji v Bečkereku se je posrečilo, da je izsledila cigansko roparsko tolpo, ki je že dolgo kradla in ropala po Vojvodini. Čeprav so velik del nakradenega blaga že porabili in prodali, je bilo v skladišču še vedno blaga za 600.000 Din. Policija je ugotovila, da so izvršili cigani vlome in tatvine v 80 občinah ter da imajo na vesti nad 200 zločinov. Več umorov še ni pojasnjenih. Cigani so dosedaj priznali le, da so umorili nekega tovaša, ker jih je hotel izdati. Tolpo so predali v zapore okrožnega sodišča v Bečkereku.

Aretila tihotapca saharina v Zaprješću. Postajnemu načelniku v Zaprješću je bil v brzobak za aZgreb sumljiv neki potnik s 4 velikimi kovčgi in je opozoril orožnike nani. Ko so tuja preiskali, so našli pri njem 60 kg saharina, ki ga je vtihotapil iz Avstrije. Pri zaslišanju na Zagrebškem sreskem poglavarstvu je neznanec izjavil, da je Josip Horvatić, trgovski potnik, stanujoč na Peljačevemv vrhu št. 3. Predali so ga v nadaljnjo postopanje carinski oblasti.

Iz kaznilnice v Begunjah sta včeraj pobegnili prisiljenki Käfer in Kunst. Kaznilnica je o njunem nestanku obvestila vse orožniške postaje in ljubljansko policijo.

Dom na Urški gori zaprt. Misljinska podružnica SPD v Slovenjgradu obvešča vse cenjene turiste in izletnike, da bo dom na Urški gori od 25. t. m. dalje zaprt.

Na sledi morilcu branjeva Skorjanca v Zagrebu. Pred včerašnjim dopoldne je prešla zagrebška policija obvestilo, da je v trafiki pri Savskem kolodvoru neznan slovensko govoreči mladenič plačal tobak z bankovcem, ki se je pri poznejšem natičnem pregledu izkazal kot malo okrvavljen. Dotičnik se je baje kmalu nato odpeljal z osebnim vlakom v smeri proti Mariboru. Star je okoli 20 let. Opis mladeniča se kolikor toliko krije z onim osumljenim, ki so ga kritično večera videli v bližini prostora, kjer se je izvršil roparski umor. Podvzeti so koraki, da bo prišel mladenič čimprej v roke pravici.

Obsodba zaradi zmerjanja manifestantk. V Zagrebu so aretirali nekega Maja Mazurana, akademskega slikarja in literata, ker je pred hotelom »Esplanade« ob priliki prihoda filmskega igralca Svetislava Petrovića zmerjal in žalil navzočo žensko mladino, ki je pozdravljala umetnika. Mazuran je bil obsojen na tri dni policijskega zapore.

Krvav dogodek na prisilni dražbi. V Monostru v Bački izterjavajo zadnje čase davke z vsro strogostjo. Te dni je razglasila davčna komisija prisilno dražbo posestva posestnika Blaža Gaja. Gaz se je zaradi tega silno razburil. Pograbil je sekuro in zapretil orožniškemu naredniku Stefanu Perišću, ki je prišel s komisijo k dražbi: »Proč odtod! Ne pustim vas v hišo!« Davkar Anton Pišer je skušal moža pomiriti, vendar ni imel uspeha. Orožniški narednik Perišić je nato stopil v hišo in hotel Gaza vreči iz nje.

Ta mu je še zaklical: »Ne dotaknite se me, sicer bo tekla kri!« naku mu je zadal več udarcev s sekuro po glavi, da se je Perišić zgrudil, ves oblit s krvjo. Gaza so takoj aretirali in odpeljali v zapor. V Monostru vlada zaradi tega dogodka veliko razburjenje.

Justifikacija Prpiča in njegovih pajdašev. Stoj sedmorice je kot kasacijsko sodišče potrdil obsodbo in znani Prpičevi obsojenci. Stoj sedmorice bo poslal v kratkem svoj predlog pravosodnemu ministru, ki ga bo najbrže v celoti potrdil. Pričakovati je, da bo pravosodno ministrstvo v najkrajšem času odgovorilo tako, da se bo vršila justifikacija Prpiča in njegovih pajdašev v oktobru.

Epidemija škrlatne v Sarajevu. Epidemija škrlatne v Sarajevu, zaradi katere so zaprte vse šole, ponehuje. Dosedaj je v mestu še 42 bolnikov, obolelih za to boleznijo.

Dijaški koledar 1928/29 je tiskan v hrvatskem, srbskem in slovenskem jeziku: torej v 3 posebnih izdajah.

Obidele obleke barva v različnih barvah in olisra tovarna OS PECH.

Koliko ljudi bi plačalo milijone, da bi imelo zdrav želodec, dober tek, dobro prebavo, miren spanec. Pomagati si prav lahko z malo žličko Magna jutraj in zvečer, preden greste spat, v pol čaši vode. Uspeh vas bo ugodno iznenadil. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah; omot s točnim navodilom 4 Din. Kjer se ne dobi, naročite po pošti na naslov: Laboratorij Alga, Sušak. Za dva omota Magne priložite pismu 10 Din. 1645

Iz Ljubljane

u. Edinost - Ljubljana. Jutri, v soboto članski sestanek s predavanjem ob 20.30. Istočasno se bodo sprejemali tudi novinci v tamburaški zbor. — Odbor.

u. Vidovičev klub v Ljubljani bo 1. oktobra otvoril svoje običajne tečaje, kjer se predavajo vsi gimnazijski predmeti in jeziki po prvotnih predavateljih. Prijave je vposlati najkasneje do 15. t. m. na naslov kluba, Šola na Ledini, ki daje tudi vse informacije.

u. Umetniška razstava slik. Prejeli smo: V veži hiše št. 25, na Mestnem trgu nas prijetno preseneštalna umetniška razstava slik. Domala dnevno se razširja okusa izložba krasnih originalov, priznanih slovenskih slikarjev. Izredno dovršeni sta sliki prof. Wernerja: Vazi s cveticami. Tudi nekatere pokrajine so krasne, med njimi posebno dve sliki našega Vintgarja. Hinko Smrek razstavlja nekatere mojstrsko izvršene lesoreze. Celu najmlajši rod naših slikarjev je bogato zastopan; med njimi nas presenešajo portretist Rajko Slapernik, ki razstavlja poleg sijajnega portreta dva slikovita akvarela: Ovce in Vrhniko s »nežnikom. Rajko Slapernik sicer ni akademski slikar, vendar je neoporečno močan talent z veliko bodočnostjo. Razstava zasluži, da si jo ogleda vsakdo, ki ima kolikčak posla okrog mestnega magistrata, zlasti ker je odprta ves dan in je vstop prost.

u. Za Jugoslovensko Matico. Dijaki in dijakinje III. drž. realne gimnazije v Ljubljani so ob priliki dinarskega dne zbrali za Jugoslovensko Matico 463 Din. — Ob isti priliki je zbrala vesela družba v gostilni Blazinšek v Misljnih 50 Din. Iskrena hvala! Posnemajte!

Velika tombola Sokola I.
se vrši 10 70
v nedeljo 23. sept. ob 15. uri
(3. uri) na Kongresnem trgu.

u. Napoleon Bonaparte. Opozarjamo cenjeno občinstvo na jutrišnje zgodovinsko filmsko predavanje ZKD o Napoleonu Bonaparte. Predavanje bo spremljal eden najgrandioznejših francoskih filmov, ki v krasnih epizodnih slikah predstavlja življenje velikega imperatorja od njegove zgodnje mladosti tla do one dobe ko je bil na vrhuncu svoje slave. Na to prireditve, ki bo brez dvoma ena najlepših letošnje sezone, opozarjamo prav posebno našo ljubljansko inteligenco, zlasti pa šolsko mladino in dijaštvo sploh, kajti brez vsakega dvoma je, da bo ogled tega filma vsakomur mnogo koristil v splošno izobrazbo. Predstave bodo v soboto ob 14.30 in v nedeljo ob 11. uri dopoldne v prostorni kina Matice.

u. Sokol I. objavlja, da se prične red. telovadba moške dece v petek 21. t. m. ob pol 6 uri zvečer ter bo redno vsak ponedeljek in petek ob pol 6 do pol 7 ure. Ob enem opozarja, da je pričela redna telovadba moškega naraščaja in to ob ponedeljkih in petkih od 7 do 8 ure in članov v ponedeljkih sredah in petkih od 8.15 do 9.45 zvečer. Za redno telovadbo ženskih oddelkov je bilo že javljeno. Zdravol! — Prednajački zbor.

u. »Kalvarija«. Zveza slovenskih vojakov Ljubljana-Moste bo ponovila na splošno željo bojno igro »Kalvarija« v nedeljo 23. t. m. ob 19. uri na letnem igrišču Mladinskega doma na Kodljevem. Glede na to, da se delo prvič proizvajal v Ljubljani, in da na poznejšo ponovitev ni misliti, vabimo vse, da se udeležijo zadnje predstave, pri kateri bo mogoče videti vse grozote svetovne vojne od desetletni miru. Po predstavi bo čakala pri garnizijski bolnici za povratek v mesto in na kolodvor posebna garnitura električne cestne železnice. Predprodaja vstopnic »Orient«, Dunajska c. 14. 1644

u. Zahvala. Podpisane se najiskrenejše zahvaljujem v svojem in v imenu uboge družine vsem tistim, ki so spremili na zadnji poti mojega nepozabnega, tako tragično preminulega moža Frana Kokalja in nam s tem lajšali nepopisno bol. Posebno se zahvaljujem g. vojnemu kuratu in oficirskemu zboru 16. art. polka, kakor tudi vsemu ce-

njenemu občinstvu za mnogobrojno udeležbo. — Franciška Kokalj.

u. Ključek z napisom »Damm« ter št. 91266 se je našel 8. t. m. v »Zvezdi«. Dobi se v pisarni Jugoslovanske Matice, Sevljburgova ulica 7-11.

u. Policijska kronika. Aretriran je bil zaradi neprevidne vožnje, a prijavljene 4 tatvine, 1 izgred, 1 kaljenje nočnega mira, 1 prekoračenje policijske ure, 1 neprevidna vožnja, 1 umobolnost, 7 prestopkov naredb o zapiranju trgovskih lokalov, 2 prestopka avtomobilskih prestopkov in 15 prestopkov cestno-policijskega reda.

u. Tatvine. Huguonu Schellu, mestnemu stavbeniku, je bilo ukradeno iz veže hotela Union kolo »Touring-Bianchi« vredno 800 Din. Mariji Babnikovi, posestnici na Gasilski cesti 18 so bile ukradene štiri kosoči, vredne 120 Din, Jakobu Magdalencu, hlapcu istotam, rujav suknjič, vreden 50 Din. Francu Završanu, prevozniku na Sv. Jerneja cesti, sta bila ukradena dva dežna plašča, vredna 400 Din. Antojiji Končanovi, hčerki posestnice v Rožni dolini II-36, je bil ukraden iz njene sobe rujav ženski plašč vreden 1000 Din. Pred mesecem dni ji je bil ukraden iz iste sobe črn ženski plašč, vreden 1400 Din.

Iz Maribora

u. Veliko pomanjkanje šolskih prostorov v 5. mariborskem okraju. Z vsakim šolskim letom je v petem okraju Maribora več šolobveznih otrok. Tudi letošnji začetek šolskega leta je izkazal nad 100 otrok več kakor lani. Prvi deški in dekliški razredi imajo po 199 učencev. Ako to stalno naraščanje preцениmo, vidimo, da bomo imeli v nekaj letih dovolj dece za dve osnovni šoli. Velika šolska stavba na Ruški cesti je natrpana, dekliška šola pa ima itak že svoje razrede raztresene po drugih okrajih mesta. Potrebno je, da se z vsro resnostjo uvažuje načrt nove šolske zgradbe. Vsekakor bi bilo najbolje, da bi se prostori za novo stavbo poskušali nekje na Betnavski cesti v sredini novega dela predmestja.

u. Ljudska univerza v Mariboru. Prvi sestanek vseh udeležencev za meščansko šolske tečaje bo danes 21. t. m. ob 19. v deški meščanski šoli (Krekova ulica), levo.

Iz Celja

u. Trgatev grozdja priredi krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju v Gozdni restavraciji 7. oktobra. Ker je čisti dobiček te prireditve namenjen za podpori sklad vojnih invalidov, vdov in sirot, se vsa p. n. celjska društva vlnudno naprošajo, da na ta dan ne prireajo prireditev. 1640

Iz Trbovelj

u. Dramatični odsek Sokola v Trbovljah bo vzprizoril komedijo »Scampolo« v nedeljo 23. t. m. ob 5. popoldne v Hrastrni ku v Narodnem domu. Trboveljčani so bili z igro kakor tudi z igralci zelo zadovoljni. Hrastrničani, posetite gostovanje!

u. Vpisovanje v I. in II. razr. trgovske nadaljevalne šole v Trbovljah se bo vršilo v nedeljo 23. t. m. od 9. — 11. ure v VI. razredu deške šole na Vodah (II. nadstropje). Vajenke in vajenci naj prinese s seboj zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnina znaša 100 Din in jo je plačati pri vpisovanju.

u. Rezervni oficirjem sekcije Trbovlje. V sredo 26. t. m. ob 8. zvečer izredni sestanek v rudniški restavraciji. Udeležba obvezna!

u. Trboveljski Rdeči križ bo priredil III. samaritanski tečaj na deški šoli na Vodah. Začetek tečaja 2. oktobra — konec 18. decembra t. l. Poučevalo se bo vsak torek od 7. do 9. zvečer. Tečaj bo vodil tudi lektor g. dr. Hugo Baumgarten, rudniški zdravnik. Vpisovanje na tečaj se bo vršilo 23. in 30. t. m. od 8. do 10. dop. v pisarni deške šole v Trbovljah. Dne 30. t. m. od 8. do 10. dop. bodo prešli vsi absolventi I. in II. samaritanskega tečaja izpričevala v pisarni deške šole v Trbovljah.

Iz Zagorja

u. Tatvine živil. V Toplicah se je pojavil neznan tat, ki krade kruh iz peči in živila iz shramb. Tat u se že na sledu.

u. Pretep v Potoški vasi. Pred kratkim so ustanovili v Kotrežu Gasilsko društvo. Minulo nedeljo se je vršila ustanovna veselica v prostorih Forteyeve gostilne v Potoški vasi. Občinstvo bi bilo dobro razpoloženo, če mu ne bi pregnal veselja znani pretepač D. Ko so gostje iz Zagorja odhajali iz gostilniške sobe, je na vežnem pragu zavratno napadel Otmarja S. in mu zadal rano v bližini tilnika. Drugi sune, namenjen drugemu gostu, je bil odbit. Proti D. je uvedeno kazensko postopanje.

Sokol

Tekme v lahki atletiki društev GSŽ

V nedeljo, 23. t. m. ob 9. jutraj se bodo vršile tekme v lahki atletiki na telovadišču poleg Narodnega doma v Kranju. Tekme se morajo vršiti v smislu sklepa župnih načelnikov in načelnik JSS ter so obvezne za vsa društva, ki so včlanjena v Gorenjski sokolski župi. Tekmujejo člani in članice in glasom sklepa župnega predniaskega zbora tudi moški in ženski naraščaj na določenih orodjih. Člani tekmujejo: a) v prostih vajah za skopljanski zlet, b) v skoku v višino z zaletom brez deske, c) v skoku v daljino z zaletom brez deske, d) v suvanju krogle, e) v teku na 100 m. Članice tekmujejo: a) v prostih vajah, b) v skoku v višino z zaletom brez deske, c) v skoku v daljino z zaletom brez deske, d) v metanju žoge s pentljo, e) v teku na 100 yrdov.

Glasom tehničnega odseka GSŽ se bodo isti dan ob 11. dopoldne vršile tekme društvenih vrst in sicer članov, članic, moškega in ženskega naraščaja v štafetnem teku skozi mesto Kranj. Vsako društvo je dolžno, da postavi k tekmam v štafetnem teku po 4 najboljšie tekače in tekačice navedenih oddelkov. Popoldne ob 15. bo javni nastop vseh navzočih tekmovalnih oddelkov na telovadišču v Kranju. Nastop razen z diskom in kopjem tudi z vsemi panokami lahke atletike ter na postranski telovadnih orodjih Na glavnih orodjih nastopilo samo izbrani telovadci iz društev GSŽ. Pozivalo se vsa v župi včlanjena društva, da se tak tekmam sigurno udeležijo.

7. — 21. OKTOBRA

Smrt zaslužnega moža

Maribor, 20. septembra.

V sredo zvečer je v Mariboru umrl po kratki, a težki bolezni lesni industrialec g. Jakob Vesnaver. Pokojnik je bil istrski rojak ki si je v Mariboru ustanovil v Melju dobro lesno podjetje, ki ga je vodil kot skrben in dober gospodar. Iz svoje istrske domovine pa je blagopokojnik znan kot zaveden in zaslužen narodnjak ter je mnogo žrtvoval za narodno šolo v Sv. Luciji pri Piranu.

Tudi v Mariboru si je pokojnik pridobil mnogo simpatij in ga bodo vsi, ki so ga poznali, ohranili v najboljšem spominu. Zaprta vdova, dva sinova in tri hčerke. Smrt ga je ugrabila v lepi moški dobi 52 let.

Pokojni Jakob Vesnaver bo pokopan v soboto ob 11. uri in se bo pogreb vršil ob njegovega doma v Barvski ulici do rodbinske grobnice na poboškem pokopališču. Ohranimo vrlu in narodno zavednemu možu časten spomin, njegovim rodbini pa izrekamo iskreno sožalje!

Naši onstran granic

Popolno uničenje slovenskega in hrvatskega tiska. — Novi fašistični napori za italijanizacijo cerkve

Gorica, 17. septembra.

Včeraj so se sestali v Gorici fašistični pokrajinski tajniki iz Trsta, Gorice, Reke, Pule in Zadra. To je bil tretji tak sestanek. Prvi se je vršil lani meseca julija v Trstu. Pobudo zanj je dal tržaški tajnik Kolob, ki je zahteval skupen nastop fašističnih organizacij v vseh vzhodnih pokrajinah proti slovenskemu življenju. Po tem sestanku so oblasti začele razpuščati slovenska prosvetna in športna društva, preganjati učitelje in duhovnike.

Drugi sestanek se je vršil v Zadru februarja t. l. Čez par mesecev so fašisti zagospodarili vsem trem najvažnejšim slovenskim gospodarskim organizacijam v Primorju. V poslednjem času se je pričelo zatiranje slovenskega tiska.

Na tretjem sestanku so sklenili, da se za tro vsi še izhajajoči slovenski in hrvatski listi v Primorju. Fašisti pripravljajo bojna sredstva zlasti proti slovenski duhovščini na Goriškem in proti nadškofu v Gorici.

Na včerajšnjem sestanku so vsi tajniki z največjim veseljem pozdravili ustavitve »Edinosti«. To je čin globoke pravičnosti. Sedaj stoji v ospredju problem preostalega slovenskega tiska in potreba je, da preneha strup, ki je krožil pod etiketo »Edinosti«, krožiti pod drugimi imeni. Drugorodni nimajo v teh listih nikakrvega učinkovitega zastopstva in publikacija mora služiti samo protifašističnim svrham. Primer v Trstu je primer za vsa črna.

Kar se tiče slovenske duhovščine — med katero so še sedaj elementi, ki naznanjajo bodočo mejo ob Livenci — se zaveda juljski fašizem, da izvaja le spoštovanje do cerkve, ko se dotakne stalnega protifašističnega obnašanja nekaterih slovenskih duhovnikov in trajnega manjkajanja italijanskih duhovnikov, kateri bi delovali plemenito in vredno brez politične mržnje. Fašisti spoštujejo visoko versko službo, toda iz službe morajo izostati podpiralci in razširjevalci nevarnih iluzij. V jurisdikciji goriške nadškofije so stvari, vredne posebne pozornosti.

Službeni komunikacije o sestanku naglašajo, da so bili v razpravi glavni in najbolj žgoči politični problemi narodnega značaja: chmejni pokrajini. Ugotovila se je enotnost in trdnost juljskega fašizma in pri zveznih tajnikih vlada popolno soglasje glede obravnavanih zadev. Zato so sklenili, da ostane nevpogljiv na črti svojega dosedanjega postopanja. Svoje sklepe sporoče na najvišja strankina mesta.

Jasno je sedaj, kaka usoda je določena za ostalemu slovenskemu in hrvatskemu tisku. Prišel pa se je na tem sestanku tudi točno določen boj proti slovenski duhovščini, posebno na Goriškem. Boj bo brez dvomno trd in poln dogodkov v sramoto Italije.

Slovenski fašist ustrelen na meji

Gorica, 20. septembra.

Na Logu ob gorski meji popravljajo ceste. Delo vodi »genio civile«. Med delavci je bil tudi domačin Fran Zorč, katerega so našli pred par dnevi usareljenega v bližini meje. Zorč je bil fašist in znan je bila njegova udanost režimu. Zorč je rad govoril o Italiji in jo hvalil ter vzpodbujal druge, da naj se k ljubljanskemu oklenijo svoje nove domovine. Pet strelcov za je zadelo, pa bi bil še eden zadostoval, da bi se bil zgubil med mrtve na tla.

Neki pastir, ki Zorča dobro pozna, je pripovedoval poročevalcu tržaškega »Popola« tole: Preteklo nedeljo zjutraj sem se nahajal v bližini meje. Na nasprotni strani sem opazil tri turistične oblečene gospode, ki so me povabili k sebi in me vprašali, če poznam Zorča. Ko sem jim go razložil, so rekli, da je bil moj prijatelj Zorč ustrelen blizu meje. Gospode so imeli avtomobil, v katerega so nato sedli in se odpravili v Jugoslavijo. Htel sem domov in povedal vsem, ki sem jih srečal, kaj se je zgodilo.

Z one strani se je razširila vest, da so Zorča ustrelili granatniki. Jugoslovanski obmejni orožniki, ko je hotel vtihojati tobak čez mejo. Pri njemu pa niso našli niti grama tobaka. Delavci hodijo tam čez mejo svobodno eni in drugi in doslej ni bilo nobenega incidenta.

Vrši se preiskava, ali je bil Zorč napaden in ustrelen zaradi svojega navdušenja za fašizem ali radi vtihojstva.

»Popolo« zaključuje svoje poročilo o dogodku na Logu takole: »Fašistična Italija sprejema to novo žrtvo pod svoje zastave, nad katerimi se blesti liktorska sekira, ki je simbol moči in za vse jamstvo gotove pravičnosti.«

Dopisi

BREŽICE. Krajevna organizacija SDS v Brežicah vabi na izredni občni zbor, ki se bo vršil dne 27. t. m. (v soboto) ob 8. zvečer v posebnih sobi gostilne Štirn. Poročal bo narodni poslanec g. Ivan Urek. Točna udeležba vsakega našega pristaja se brezpozorno zahtevana.

GRIZE PRI CELJU. Pretekli teden je minilo leto dni, od kar je odnesla povodec del mostu čez Savinjo na cesti Zalec - Zabukovca. Dobro bi bilo, da bi se pri oblatnem odboru mariborskega spomnili te pozabljene oblatnice in jo proslavili na najboljši način tako, da bi že enkrat razpisali gradnjo, oziroma popravilo tega mosta. Kakor se doznava, je bil v to svrhu tudi že dovoljen kredit 80.000 Din. Z delom pa se še ne prične. Cesta je na tej progi takšna, da se je sam Bog usmilil! Skoro 10 let je že brez vsakega popravila. Nabralo se je že tudi nekaj denarja za »fond za popravilo ceste«. Pa da bi se cesta v doglednem času popravila, na to sploh misliti ni. Na to tudi ne smemo računati v današnjih časih vsesplošnega gospodarskega propada.

Gospodarstvo

Pomanjkanje vagonov

Posledica velešrbske mentalitete beograjskega režima.

Vagonov ni, vsaj prečasnim krajem jih ne dajo na razpolago. Predvsem mora biti Srbija preskrbljena. Tam imajo letos dobro letino češnje in treba jih je spraviti v denar. Generalna direkcija železnice, ki razpolaga z železniškim parkom, skrbi za to, da pritegne v Beograd, odnosno v Srbijo toliko vagonov, kolikor jih tam potrebujejo. Po poročilu generalne direkcije more naš železniški park obvladati samo 60 % prometa. Po zahtevu gospodarskih krogov v Sloveniji pa se pri nas dostavlja na razpolago samo 10 % potrebnih vagonov. Hrvatska in druge prečanske pokrajine najbrže ne bodo mnogo na boljšem kakor mi. Zato je razumljivo, da Srbija z razpoložljivimi vagoni lahko krije svojo potrebo. Če pri tem ostane kaj vagonov za prečanske kraje, kaj to briga gosp. Jankovića ali gosp. Markovića iz prometnega ministrstva!

Vzroki sedanje vagonске kalamitete so žal nevarnega značaja. Le počelmo širi ali pet let nazaj, ko se je v velikih množinah naraščeval železniški material na račun reparacij. Naraščanje vagonov in lokomotiv kakor tudi njih prevzetje je bilo izključno v rokah beograjskih poročil. Predani niso imeli vloga v ta posel, ki so ga izvrševali profesorji, juristi, risarji itd. Naši prečanski strojni inženjerji niso imeli sodelovati, niso smeli ugotoviti, ali je dovoljeno blago uporabno ali ne. Za prometnega ministra je bila vsaka beograjska neznanica bolj primerna za strokovni pregled lokomotiv in vagonov, kakor pa najboljši prečanski strokovnjak. Saj je bil siguran, da ne bo motil »posla« beograjskih poročil.

Posledice seveda niso izostale. Dobavljene lokomotive n. pr. niso bile konstruirane za naš rjavi premog. Na letošnjem kongresu inženjerjev je bilo ugotovljeno, da porabijo reparacijske lokomotive za 30 % več premoga, kakor bi ga za porabilo, ako bi bile urejene za naš rjavi premog. Razen tega pa se lokomotive zaradi slabega materiala in slabega ravnanja z njimi hitro pokvari. Komaj štiri ali pet let stare lokomotive čakajo na večje reparature, namesto da bi 15 do 20 let nemoteno obratovale. Isto velja tudi za vagon. Mnogi reparacijski vagoni iz l. 1923. do 1925. so se že po par letih tako izrabili, da potrebujejo temeljitega popravila.

Naše prometno ministristvo pa je napravilo tudi še druge temeljite pogrške. Ob prevratu smo imeli v državi nekaj železniških delavnic, ki pa od daleč niso zadostovale za popravilo vsega našega železniškega parka. Človek bi mislil, da bo ministristvo te delavnice razširilo ali vsaj podpiralo privatno inicijativo. Zgodilo pa se je nasprotno. Demontirali so delavnice v Dravljah pri Ljubljani, mariborske delavnice pa se mora od tedaj, ko je prišla pod državno upravo, boriti z velikimi težavami. Namesto da bi njeno kapaciteto še povečali, so jo zmanjšali. Privatni kapital je kmalu po prevratu uredil veliko tvornico za vagonje v Bosanskem Brodu. Dolgo zgodbo bi lahko napisali, ako bi hoteli opisati in naštet vsa polena, ki jih je beograjski režim vrgel pod noge temu prepotrebemu podjetju tekom šestih let.

Prometno ministristvo je ukrenilo vse, kar je bilo v njegovi moči, da prepreči razvoj delavnic za vagonje in lokomotive v prečanskih krajih. Na drugi strani pa je napravilo vse, kar je bilo v njegovi moči — in mnogo več, kakor je bilo ekonomsko upravičeno — da bi se ustanovile take delavnice v mejah Srbije. Ta načrt pa se je popolnoma izjalovil. Za ustanovitev industrije ne zadostuje gotova vsota denarnih sredstev, temveč morajo biti podani še drugi predpogoji, kakor n. pr. izvežbanost delavstva, strokovno vodstvo, smisel za organizacijsko delo in požrtvovalnost vodilnih oseb. Žal pa stara Srbija teh lastnosti ne more pokazati.

Samo, da bi dali to, kar je nujno in neobhodno potrebno. Po slabi cesti se že še preruje. Že tudi s težavo, vsaj ob lepem vremenu. Če pa manjka samo del mosta, pa še to ni mogoče. Res smo reveži, pa nihče nima srca za nas. Da se godijo takšne reči, je krivo temu tudi dejstvo, da se je že še ohranil na mostu prehod za pešce. a tudi prehod preko železniškega tira je zelo otežkočen in tudi zelo nevaren, posebno v deževnih dneh in ponoči. Ljudem ne gre v glavo, kako da se pri nas ne da ničesar doseči in da nihče ne uvideva krivic, ki se jim gode. Nikjer v civiliziranem svetu se kaj takega ne bi moglo goditi, a pri nas je mogoče vse. Kdo pa je temu največ kriv? Tako se slišijo vprašanja. Odgovori in uganjanja so pač različni. Ščasoma pa bodo tudi ljudje sami spoznali, kdo ima res smisel in voljo za gospodarske in socialne potrebe naroda in ne bodo več verjeli samo sladkim, a vedno praznim obljubam SLS.

LETUŠ. V visoki starosti 74. let je umrla g. Marija Remic, mati uglednega posestnika gosp. Ivana Remca. Blaz ji spomin! — Pred kratkim smo imeli komisijsko oblatnega odbora, ki si je ogledala tukajšnji kamnolom, ki bi naj služil za dobavo potrebnega gramozja za cesto od Smartna ob Paki do Gornjega grada odnosno Solčave. Ker bi se dobila v bližini zadostna električna moč za drobitve, bi bilo pač želeči, da se namera kmalu uresniči. Ceste vplijejo po gramozu. — Nedeljska veselica gasilnega društva je kljub izredno slabemu vremenu gromotno dobro uspeša. Zahvaliti se moramo soslednim gasilnim društvom za tovariško pomoč.

zati v dovoljni meri. Če bi bili srbijski železniški ministri uvideli in dalekovidni srbski patrioti, bi morali v prvih letih obstoja naše države forsirati železniške delavnice v Sloveniji, na Hrvatskem ter sploh v prečanskih krajih. Na ta način bi ustvarili velik kader strokovnjakov in rutiniranih delavcev. Potem bi bilo lahko poklicati del teh strokovnjakov in delavcev v staro Srbijo ter tam zgraditi večje delavnice. Žal pa so mnogi odgovorni činitelji v Beogradu smatrali za svojo dolžnost, da crazorijo, če obstoječe naprave v prečanskih krajih. Ničesar pa niso znali napraviti novega, niti kopirati ne.

Tako kakor v vseh drugih panogah se kažejo tudi v pomanjkanju vagonov strahovite posledice mentalitete beograjskega režima. Zaradi velešrbske ozkošrčnosti so uničevali, odnosno onemogočali vsak gospodarski razvoj v prečanskih krajih, zaradi svoje nezmoglosti pa niso znali ustvariti nadomestka v mejah stare Srbije. Sedanje katastrofalno pomanjkanje vagonov ni morda le slučajno in samo prehodno ter je posledica dejstva, da se je število za promet sposobnih vagonov in lokomotiv tako zmanjšalo, da s tem številom voznih sredstev ne moremo brezhibno obvladati niti srednjega prometa.

— Dolarsko posojilo Državne hipotekarne banke ni uspelo. Pred tremi tedni smo poročali o pogajanjih med Državno hipotekarno banko in newyorško banko Seligman & Co zaradi posojila v višini 20 milijonov dolarjev. Dobro informirana »Frankfurter Zeitung« je namreč v neki radijski brzojavki iz Newyorka poročala, da bo banka Seligman med drugim v kratkem emitirala 20 milijonsko posojilo za Jugoslavijo. Čeprav je znano, da se je Državna hipotekarna banka že pred meseci pogajala s predstavnikmi banke Seligman za najetje novega dolarskega posojila in se že nekaj časa zopet nahaja v Beogradu predstavnik te banke gosp. Kagan, ki je imel ponovne konference z upravnikom Državne hipotekarne banke in čeprav se nikakor ne more predpostavljati, da je radijska vest imenovanega uglednega nemškega lista iz Newyorka izmišljena, vendar je upravnik Državne hipotekarne banke dr. Gjurčić v včerajšnjem beograjskem »Vremenu« smatral za potrebno demantirati newyorško vest kot netočno, ostale vesti o posojilu pa brez vsake podlage, češ, da se Državna hipotekarna banka trenutno ne pogaja za nikakršno posojilo, ker je izključeno, da pride do posojila, dokler traja situacija, ki je nastala zaradi naših notranjih nepravil. Končno priznava gosp. Gjurčić, da je Državna hipotekarna banka vedno pripravljena sprejeti povoljno posojilo. Iz demantija gosp. Gjurčića moremo le sklepati, da dolarsko posojilo Državne hipotekarne banke zanjkrat ni uspelo.

— Zasedanje tarifnega odbora. Na seji v sredo je tarifni odbor razpravljal o tarifah za sirovine oljarske in pivovarske industrije ter za sirovine za produkcijo alkohola. Popoldne pa je tarifni odbor pričel razpravljati o enem najtežjih vprašanj, in sicer o tarifah za premog in rude. Predstavnik premoževne industrije so predložili odboru obsežen in prepleten material.

— Tarifne ugodnosti za izvoz jaje. Glede na razpravo v tarifnem odboru o uvočni ugodnostne tarife za izvoz jaje, smo prejeli naslednji dopis: Kakor je poročalo »Jutro«, je tarifni odbor razpravljal te dni tudi o tarifi za izvoz jaje, ki naj bi veljala pri razdaljah preko 400 km. Take ugodnosti moramo, v kolikor naj bi veljale pri omejenih razdaljah na našem teritoriju, zavrniti, ker nimamo v Sloveniji niti ene izvozne postaje, ki bi bila oddaljena 400 km od državne meje, torej bi bila tarifa za Slovenijo brezpomembna. Slovenski člani tarifnega odbora naj, če tega še niso storili, nujno zahtevajo spremembe te določbe, da bo veljala ne glede na oddaljenost od vseh postaj do vseh mejnih prehodov.

— Svetovna letina hmelja in cenitev konsuma. Zateška tvrdka Benjamin Schwarz & sinovi je izdala poročilo o letošnji letini, v katerem se povdarja dejstvo, da letošnja letina ne presega predvidenega konsuma žlahtnega hmelja v toliki meri kakor lanska. Vendar pa je letošnja bilanca kritja zaradi večjih zalog pivovarn podobna lanski in se torej pogoji za razvoj cen niso mnogo spremenili. Zaradi slabše letine pa je računati s stabilnejšimi cenami. Poročilo ceni vso letošnjo letino žlahtnega hmelja na 583.000 stotov napram 651.000 stotov v pre. letu. V posameznih deželah znaša letošnja letina (v tisočih starih stotov): Češkoslovaška 173 (lani 225), Nemčija 190 (206), Jugoslavija 130 (100), Francija 45 (70). V posameznih produkcijskih deželah na znaša domači konsum v Češkoslovaški 57.500, v Nemčiji 256 tisoč 500, v Jugoslaviji 5000 in v Franciji 47.600 stotov. Glede na domači konsum v produkcijskih deželah znaša izvozni presežek 207.000 stotov, dočim se cenil potreba dežel, ki ne proizvajajo žlahtnega hmelja, na 150.000 stotov.

Lepa Srbininja

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno blešča lo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

Borze

20. septembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Večji je bil v devizah na Curih, Prago in Dunaj. Vso potrebo razen v devizah na Trst in Newyork je krila Narodna banka. Deviza na Newyork je dalje čvrsta. Med efekti je bila Ljubljanska kreditna zaključena po 128.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda danes nekoliko okrepila. Pri priložni živahnem prometu se je promptno trgovala po 442, kasa po 442 — 442,5. za september po 442 in za december po 452 — 453,5. Investicijsko je bilo pri čvrsti tendenci zaključeno po 86,5. Za bančne vrednote je bilo nekaj več zanimanja. Srpska se je trgovala po 151, ob sklepu pa je notirala 153 — 160. Dalje so bili zaključki v Prastedionu po 920 in v Jugobanki po 88,5. V Prastedionu, Srpski in Jugobanki je bilo povpraševanje za december po višjih tečajih. Med industrijskimi vrednotami so bili zaključki v Slavoniji po 5,50 in v Dravi po 460. Trboveljska notira nespremenjeno 470 — 480 brez zaključka.

Devize in valute. Amsterdam 0 — 22.8925, Berlin 13.5575 — 13.5875 (18.5725), Bruselj 0 — 7.9136, Budimpešta 0 — 9.9240, Curih 1094.1 — 1097.1 (1095.6), Dunaj 8.004 — 8.084 (8.019), London 0 — 273.22, Newyork 56.85 — 57.05 (56.95), Pariz 0 — 222.43, Praga 168.82 — 169.12 (168.72), Trst 296.7 — 298.6 (197.6).

Zagreb. Dunaj 8.004 — 8.084, Berlin 0 do 13.5725, Budimpešta 9.9099 — 9.9399, Milan 296.65 — 298.65, London 275.82 — 276.62, Newyork 56.829 — 57.029, Dunaj: Beograd 12.46375 — 12.50375, Berlin 169.0350 — 169.5350, London 34.61625 — 34.51625, Milan 37.0975 — 37.1975, Newyork 709.25 — 711.75, Praga 21.0150 — 21.0950, Curih 136.49 — 136.99, Curh: Beograd 9.13, Berlin 123.85, Newyork 519.65, London 25.205, Pariz 20.30, Milan 27.165, Praga 15.40, Budimpešta 90.565, Bukarešta 3.16, Sofia 3.75, Varšava 58.20, Dunaj 73.15.

Effekti. Ljubljana. Celjska 158 — 0, Ljubljanska kreditna 128 — 128 (128), Kreditni zavod 170 — 175, Veveče 105 — 110, Ruše 265 — 285, Stavbna 56 — 0, Šešir 105 — 0. Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 442 — 425, kasa 441 — 442, za september 441.5 — 442.5, za december 453 — 453.5, investicijsko 86.5 — 86.75, agrarne 55.25 do 56; bančne vr. ednote: Hipotekarna 58 — 0, Kreditna 85 — 0, Zemaljska Sarajevo 130 do 150, Ljubljanska kreditna 126 — 130, Narodna 6750 — 6950, Prastedion 920 do 921, za december 980 — 0, Srpska 153 — 160, za december 155 — 0, Jugo 88 — 89, za december 91.5 — 92; industrijske vrednote: Gutmann 205 — 210, Slavonija 5.50 — 7, Narodna šumska 16 — 0, Drava 457.5 — 460, Veveče 105 — 0, Dubrovačka 480 — 490, Trbovlje 470 — 480, Tivnorna vagonov 83 do 86, Sečera 482.5 — 490. Beograd. Vojna škoda 440 — 440.5, investicijsko 86 — 86.5, agrarne 54.5 — 55.5.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (20. septembra.) Les: Tendence nespremenjena. Zaključeni so bili 3 vagoni hrastovih plohov. Povpraševanje je za hrastove plohe od 30 cm naprej, od 2 m dolž naprej, fco. vagon nakladalna postaja po 350 — 400. — Deželni pridelki: Tendence za žito nespremenjena. Zaključeni je bil 1 vagon turščice. Nudi se: pšenica (79/80 kg, slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška, promptna po 285 — 287.5, za oktober po 287.5 — 290, za november po 300 do 302.5; turščica: baška, slov. postaja, navadna tarifa, plač. 30 dni po 345—347.5, argentinska »La Plata«, promptna, zacurinjena, fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 300 — 302.5; oves: baški ali slavonski, zdrav, rešetan po 265 — 270; rž: baška, 73/74 kg, uzančno blago, mlevska tarifa, slov. postaja po 295—297.5; moka: »0g«, fco Ljubljana, plač. po prejemu po 425 — 430.

Zivinski sejem v Ljubljani (19. t. m.) Pri-gnanih je bilo 147 konj, 46 volov, 50 krav, 21 telet in 138 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo 37 konj, 36 volov, 25 krav, 15 telet in 45 prašičkov za rejo. Obisk je bil bolj slab, promet pa srednji. Cene se niso bistveno spremenile ter so znašale za kg žive teže: voli I. 8.50, II. 7.50, III. 6, krave debele 5 — 6, krave klobasarije 3 — 4, teleta 11 — 12 Din.

Novosadska blagovna borza (20. t. m.). Tendence prijaznejša. Cene pšenice in turščice so se nekoliko okrepile. Promet 60 vagonov pšenice, 10 in pol vagona ovs, 37 vagonov turščice, 12 vagonov moka, 2 vagona otrohov. Pšenica: baška in gornjebaška, 79/80 kg 235 — 237.5; banaška pariteta Vršac 235 — 237.5; banaška 230 — 232.5; baška potijska 238 — 240. Oves: baški, sremiski in slavonski 227.5 — 230. Turščica: baška 300 — 302.5, Moka: baška »0g« in »0gg« 350 — 360; »2« 330 — 340; »3« 310 — 320; »6« 265 — 275. Otrobi: baški v jutastih vretah 182.5 — 187.5; sremiski 180 — 185.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (19. t. m.) Izredno ugodna poročila o stanju letine v Argentini so povzročila mlačnejšo tendenco na prekomorskih tržiščih. Na budimpeštanski borzi pa so se terminski tečaji za rž dvignili dočim je turščica popustila. Pod vtisom gornjih vesti se kupija na dunajskem tržišču ni mogla razviti. Jugoslovenska pšenica (potijska) se je trgovala po 1.56 Kč ex šlep Dunaj. V podunavski turščici ni nikakih porudb, pač pa se nudi argentinska turščica tako promptna, fco Dunaj, kakor tudi terminska, cif Trst, za oktober po 169 sh, za november po 170 sh 6 d in za december po 172 sh. Uradno notirajo: pšenica: domača 36.25 — 36.75, madžarska potijska 40 — 40.5, jugoslovenska 37.25 — 38; rž: marchfeldska 37.25 do 37.50, madžarska 35.5 — 35.75; turščica: argentinska 35 — 35.5; oves: domači 32.75 — 33.25, madžarski 34 — 34.5. Moka »0g« v trgovini na debelo: domača 62 — 64, madžarska 61 — 63.

Vremensko poročilo

Metereološki zavod v Ljubljani 20. septembra 1928.

Višina barometra 908.8 m

Kraj	Cas	Barom	Temper	Kelvin	Smer vetru	Oblačn.	Padavine
opazovanja					in brzina v metrih	0-10	V, 'a
Ljubljana	8.	764.9	14.3	97	ENE 1	10	10
Maribor		765.6	14.0	97	SE 2	10	3.0
Zagreb		764.4	16.0	97	SE 2	10	0.1
Beograd		763.8	20.0	65	SE 1	7	
Skoplje		763.9	20.0	65	ESE 1	9	
Duhovnik		763.0	18.0	92	ESE 3	5	dež
Split		762.7	20.0	91	S 1		
Sarajevo							

Solnce vzhaja ob 5.43, zahaja ob 18.3, luna vzhaja ob 12.25, zahaja ob 20.54. Najvišja temperatura danes v Ljubljani 20.8 C, najnižja 12.8 C.

Dunajska vremenska napoved za petek. Semintja oblačno, malo toplejše, Slabo zračno gibanje

Iz življenja in sveta

Krvava tragedija petošolske ljubezni

16-letna sestra strelja z revolverjem v brata, ker ta ne odobrava ljubimkanja z mladoletnim gimnazistom

V Dornbirnu na Tirolskem se je te dni odigrala krvava drama, ki na las spominja na znano tragedijo petošolcev v Steglitzu pri Berlinu.

Mlada Eleonora Oberholzerjeva, ki ima za seboj komaj šestnajst pomladi, je imela kljub svoji mladosti krog sebe vedno mnogo čestilcev. Izbrala si je za ljubčka 18 letnega gimnazista Antona Luggerja, s katerim sta se lani seznanila v plesni šoli. Letos pa se je njuno spoznavanje nadaljevalo na izletih, kjer je očividno oba podjarmila ljubezni, ki se ji nista mogla ustavljati. Roditelji Eleonore so kmalu izvedeli za to znanje in so se mu odločno postavili po robu.

Skušali so viharna čustva Eleonore ohladiti na ta način, da so deklo poslali k sorodnikom na kmete. Eleonora je prišla čez nekaj tednov nazaj, navidez pomirjena s svojo usodo, v resnici pa razdražena in razbitchana od pričakovanja, da bi zopet videla ljubimca.

Pisala mu je na skrivaj pismo in ga pozvala na sestanek. Dogovorila sta se da se bosta sestajala redno v skritih kottičih dornbirnske okolice. Minuli teden so se starši Eleonore odpeljali k znancom na obisk in so pustili doma dekle in njena dva brata. Ko sta bila popoldne odsotna je porabila Eleonora to priliko, da je pozvala ljubčka k sebi. Ostala sta skupaj dve uri.

Nenadoma pa je prišel domov brat Werner. Sestra se ga je zelo bala, ker ji je nekoč že očital ljubezni z Luggerm. Med bratom in ljubimcem je izbruhnil spor, ki se je končal s tem, da je Eleonora segla po samokresu, ki je ležal na mizi in je štirikrat zaporedoma ustrelila v brata. Trikrat ga je zadela, četrta krogla je obšla v zidu. Brat, ki je videl, da mu je smrt za petami, je

skočil skozi okno

iz prvega nadstropja na ulico in je jel bežati. Tam so ga prestregli ljudje.

Komaj je bil Werner operiran v bolnici, je pridrvel domov drugi brat in se je vrget s pestmi na sestro, ki jo je tako prebil, da je obležala dva dneva v postelji. Zadevo ima sedaj v rokah orožništvo, ki je ugotovilo, da je prišel Luggjer na ljubavni sestanek pištolo Browningovega tipa, najbrže zaradi tega, da bi izvršila z Eleonoro skupen samomor. Brat Oberholzerjeve pa ju je presenetil in tako so zadeli strelji iz pištole brata, ki je bil nedolžen na stvari in je »zagrešil« le to, da je pozval ljubimca svoje sestre, naj se odstrani, ker je že dovolj onečastil ime njih hiše.

Eleonora in Luggjer sta v rokah policije in se bosta morala zagovarjati zaradi poskušene umora. Tragedija je zbudila razumljive diskusije, v kakšnem močvirju blodi današnja mladina.

Kakšnega zagovornika naj dobi Puniša Račić?

Včeraj so listi poročali, da namera vajo nekateri beogradske krogi nabaviti Puniša Račića zagovornika iz Pariza. Zagovarjal naj bi ga sloviti advokat, bivši član francoske zbornice Morro Gafferri, ki velja za največjega in najduhovitejšega kriminalista sodobnega Pariza.

Morro Gafferri je res znamenit odvetnik. Proslavil se je najpoprej kot branitelj gospe Caillauxove, ki je pred vojno ustrelila glavnega urednika pariškega »Figaroa«, Calmettea, Gafferri

je sodeloval tudi pri drugih znamenitih procesih novejših dob. Zagovarjal je n. pr. znano vohunko in plesalko Mato Hari, katere justifikacija je zbudila po vsem svetu ogromno zanimanje. Če bo branil Morro Gafferri Puniša Račića torej še ne pomeni, da bo sodišče morilca oprostilo...

POUK.

10960

Dame! Prijavite se k pouku za izvrševanje lastne garderobe. — Pričetek 3-mesečnega poldnevne pouka 1. oktobra.

MODNI ATELJE M. ŠARC, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

Vhod Pražakova, III. nadstropje. — Palača pokojniškega zavoda.

Vaclav Klofač šestdesetletnik

Vaclav Jaroslav Klofač

Jubilant Klofač nam je na našo prošnjo poslal s posredovanjem našega praškega dopisnika Jana Hajmana za objavo v »Jutru« svojo najnovejšo sliko z lastnoročnim posvetilom in podpisom.

Fašistična špijonaža v inozemstvu

Škandal v Švici se vedno bolj širi. — Poglavar vohunov, ki ga je švicarska policija izgnala, je bil v zvezi z italijanskim konzulom. — Kompromitirano osebje italijanskega poslaštva v Bernu

Italijanska špijonaža v Švici pridobiva od dne do dne na obsegu. Kakor poroča luzernska »Nationalzeitung«, se je tessinskemu policijskemu ravnatelju posrečilo odkriti naširoko razpredeno fašistično vohunsko gnezdo, katero je vodil neki Vezzari. S svojimi zaupniki je Vezzari

vodil nadzorstvo nad Švicarji in Italijani.

ki so bili fašističnemu režimu trn v peti. Vohun je imel tesne zveze tudi z italijanskim konzulatom v Bellinzoni. Tessinski list »Liberia Stampa« celo poroča, da imajo švicarske oblasti v rokah

zelo kompromitirajočo korespondenco konzula

in več članov italijanskega poslaštva v Bernu. To mesto je bilo baje središče italijanske špijonaže v Švici. V tessinskem kantonu so prebrani, da so z razkritji v tej zadevi odkrili komaj neznanec delec italijanskega vohunstva v inozemstvu. Aretiranih je mnogo oseb, vendar so mnogi krivci ušli rok pravice.

Piša se posebno o obisknem tipu Marzorattiju, ki se je bavil navidežno s tihotapstvom kokaina, a je imel v resnici čisto drugo misijo. Ta izmeček je opazoval in nadziral po nalogu fašistov osebe, ki niso bile vseh italijanski policiji in ji je redno poročal o njih. Policija je dobila v pest še nekoga drugega individuija, Santa Bezzarija.

fašista in nabiralca inseratov,

ki je nabiral oglase za fašistični list »Squilla d'Italia«, ki ga fašisti izdajajo v Švici. Poleg njega so aretirali še nekoga Vernicija, ki pa je položil veliko kavicjo in ga je policija radi tega začasno izpustila na svobodo. Oba zadnjeimenovana sta se pregrešila proti švicarskim zakonom in se bo proti njima postopalo kakor je predpisano za take slučaje.

Razkritje fašističnega vohunstva v Švici je izzvalo tudi v Italiji neprijetne posledice. Švicarski konzulat v Milanu je močno zastražen po karabinijerjih, ker se boje, da bi ga podivjana drhal napadla in se nad njim maščevala.

Gotovo ni med voditelji slovenskih narodov tako popularne osebnosti, kakor je voditelj bratskega češkoslovaškega naroda Vaclav Klofač. Ime tega odličnega moža ni priljubljeno samo med bratskim češkoslovaškim narodom, temveč ga visoko ceni ves slovenski svet in spoštujejo tudi politični in narodni nasprotniki. Prav posebno pa vsak slovenski svet in spoštujejo tudi politični in narodni nasprotniki. Prav posebno pa vsak slovenski svet in spoštujejo tudi politični in narodni nasprotniki. Prav posebno pa vsak slovenski svet in spoštujejo tudi politični in narodni nasprotniki.

šenega borca. Vaclav Jaroslav Klofač se je rodil dne 21. septembra 1868 v Nemškem Brodu na češkoslovaškem; bil je sin revnih starišev in je že v mladih letih spoznal bedo in pomanjkanje. Ze kot dijak na gimnaziji je posvetil vse svoje sile narodu, zlasti njegovim delovnim slojem. Bržkone ni v češkem narodu politika, ki bi od svojih dijakov št sem celal tako dosledno kakor Klofač. N se dovršil univerze, ko je bil leta 1890 sprejet v redakcijo »Narodnih Listov« kjer je vodil žurnalistični boj proti Avstriji. Nastopal je tudi kot političen zornik posebno med delavstvom ter se je že takrat zavedal, da mora mali narod polagati svojo važnost na čiste delavske vrste, da je zanj narodni program istčasno socialni program, da brez narodnosti ni socializma in brez socializma ne narodnosti.

Ko se l. 1897 češki socialnodemokratski poslanci pod vplivom nemških sodrugov v dunajskem parlamentu nastopili proti češkemu državnemu pravu, se je češko delavstvo spontano uprlo temu činu in na čelo protestnega gibanja proti škodljivi internacionali je stopil Klofač. Ustanovil je narodno socialistično stranko z geslom »Enakopravnost narodov — enakopravnost v narodu«. Nova stranka je hitro rasla. Pri državnozbornih volitvah l. 1901, so bili po Klofačevi zaslugi poraženi socialni demokrati, Klofač sam pa je bil izvoljen v dveh volilnih okrajih. Tu je pravi začetek češke revolucije. Do takrat so delali nekateri češki politiki nekako oportunistično avstrijsko politiko, Klofač pa je dosledno nastopal proti avstrijskemu sistemu vedno in povsod v parlamentu, v armadi in izven meja. Zavedal se je, da se bo rešil problem srednje Evrope in malih zapostavljenih narodov samo z najodločnejšo borbo.

Bil je obseden, ker pri vojaških kontrolnih zborih ni hotel odgovarjati s »chier«. Iz te na sebi malenkostne zadeve je nastala cela armadna afera. Klofač je prišel neiz-

prosen boj proti avstrijskemu militarizmu. Njegovi odločni in velikopotezni govori v avstrijskih delegacijah so vžigali tudi izven avstrijskih meja. »Mi moramo svojo opozicijo prenesti iz dunajskega parlamenta na Balkan, tam je za Avstrijo — Ahilova pet.« je učil Klofač. Udeležil se je makedonske revolucije v l. 1903, l. 1906, ko je Avstrija anektirala Bosno in Hercegovino, pa se je mudil v Srbiji. Povsod vidimo Klofača, kjer se rešuje slovensko vprašanje. Vzpodbuja Slovence in Hrvate, hiti med Crnogorce in Dalmatince, organizira akcijo proti »Drang nach Osten«, a med rusko-japonsko vojno ga zopet vidimo med Rusi. Ob izbruhu svetovne vojne je bil Klofač

Po izbruhu svetovne vojne je bil Klofač prvi, ki je občutil avstrijske persekucije. Strankine organizacije so bile razpuščene, njihova imovina konfiscirana, časopisi ustavljeni, poslanci internirani. Klofača so zaprli najprej na Hradčanih, nato na Dunaju; njegovo življenje je vedno viselo na nitli. Šele leto 1917 mu je prineslo osvoboditev. Tu pričenja era njegovega revolucionarnega apostolstva. Vse leto 1918. je prirejal shode in zborovanja, pripravljali češki narod na velike dneve osvoboditve. Na znamenem Zofinskem otoku je sklical velik tabbor, na katerem je jasno povedal, da zahteva češki narod popolno svobodo. Avstrija je padla v agonijo. Klofač pa je delal naprej, doma in izven meja, roko v roki s Masarykom in Benešem ter dočkal 28. oktobra 1918, ko je češki narod proglasil svojo svobodo. Klofačeve sanje so bile izpolnjene, v velikem delu tudi po njegovi zaslugi.

V prvih dveh češkoslovaških vladah (Kramarjevi in Tusarjevi) je bil Klofač minister narodne obrane. Prononsiran avstrijski antimitarist je postal prvi narodni minister narodne obrane. Iz »destrukativnega« narodnega socialista je postal, ko je bil narod osvobojen, konstruktiven državni narodni socialista. V armado je uvedel nov duh — duh demokracije in morale. Vojašnice je spremenil v prave šole. Do leta 1920. je organiziral armado kot minister, nato je šel zopet kot navaden vojak v svojo stranko. Izvoljen je bil v senat in je še danes njega odlični član in podpredsednik.

Na čelu narodno-socialistične stranke stoji Vaclav Klofač že polnih 31 let in prav njegova zasluga je, da igra stranka v češkem javnem življenju tako odlično ulogo. Njegova najboljša politična sodelavca in prijatelja sta dolgoletni zunanji minister dr. Beneš in praški župan dr. Baxa. Do prezidenta republike Masaryka goji Klofač največje spoštovanje in ljubezen, ker vidi v njem vzor sina svoje domovine.

V. J. Klofač je po svojem delu in življenju velik idealist. Marksizem je za njegovo slovensko dušo preveč materialističen. Dobro je poznal gmojne potrebe ljudstva, toda človek ima ravno tako svoje idealne zahteve in potrebe. Socializem mora imeti pozitiven naroden program, mora imeti svoje pozitivno stališče do države, do parlamentarizma in demokracije. Marksizem ubija narodni čut pri malih narodih. Za novo dobo je Marksova ideologija nemogoča. Življenje in lastne izkušnje nas v tem potrjujejo. Socializma se ne sme diktirati ali vsiljevati; za socializem treba žrtve in dela. Ni dovolj, da si socializem na papirju in plačah prispevke. Novi socializem zahteva boljše človeka, ker le dobri ljudje morejo tvoriti zdravo podlago nove človeške družbe. Res je velika razlika med bogatinom in revežem, a še večja je razlika med dobrim in slabim človekom. Proti barbarizmu ekstenzivnemu nacionalizmu stavlja Klofač intenzivni nacionalizem, proti mrtvemu verstvu živo verstvo dobrih del.

Klofač je zlasti velik prijatelj Rusov in Jugoslovenov. Rusija, pravi, ne bo uničena, ker ves svet potrebuje njeno vzpostavitev. Komur je na tem, da se restavrirajo svetovne gospodarske razmere, mora pomagati onim, ki bodo tvorili novo Rusijo. V Jugoslaviji vidi najboljšo zavezniško češkoslovaško, bridko pa obžaluje naše neurejene razmere.

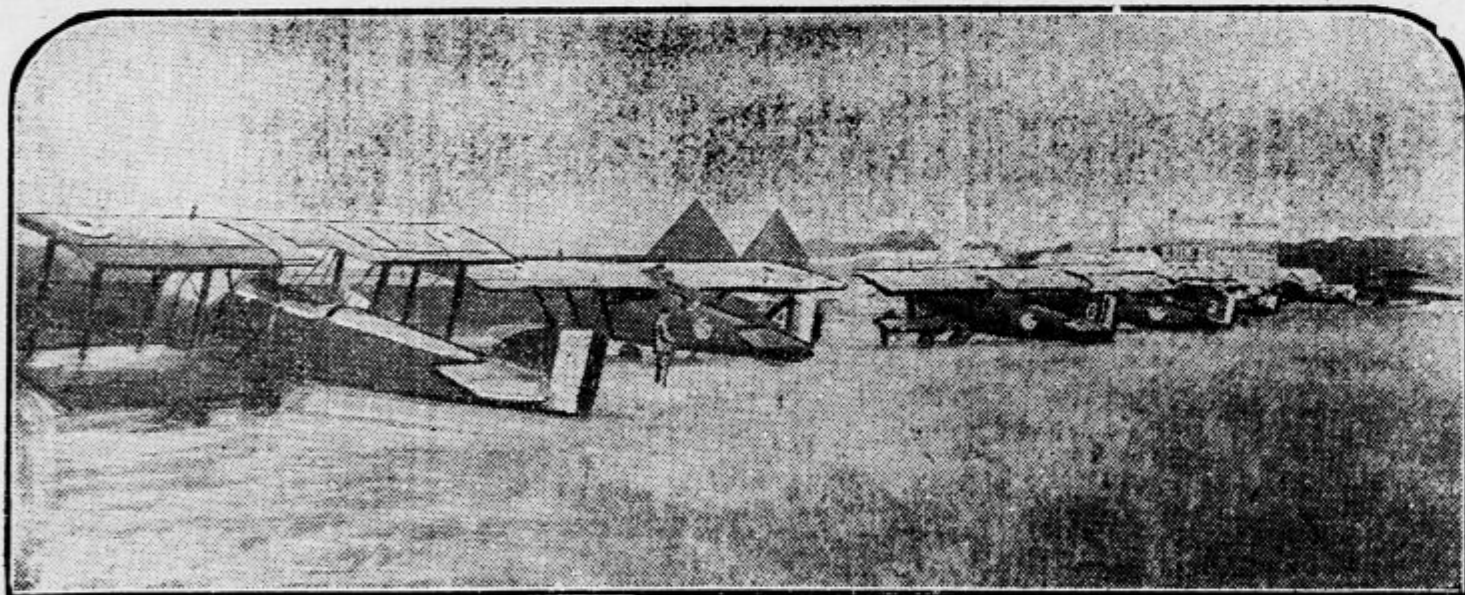
Klofača ljubi češkoslovaški narod, njegovi politični prijatelji pa ga naravnost obožujejo. Danes bo zato za ves češkoslovaški delovni narod pravi narodni praznik. Tudi mi Jugosloveni in prav posebno še Slovenci, smo dolžni Klofaču izreči svojo zahvalo in spoštovanje. Zato se v teh dneh pridružujemo tudi mi stotisočim bratskega češkoslovaškega naroda z iskrenimi čestitkami Vaclavu Klofaču ob njegovi šestdesetletnici. Te čestitke izrekamo z vročo željo, da naj bodo tudi jesenski dnevi njegovega življenja kronani z velikimi uspehi za dobrobit in napredek onih velikih idej in ciljev, za katere je jubilant živel in delal vse svoje življenje.

Vaclavu Klofaču naš jugoslovanski »Zlato« Delu slava in čast!

Rudolf Juvan.

Nekaj lepega za dame

pravijo, da se pripravlja v novem lokalu na Kongresnem trgu št. 5

K letalskim manevrom nad Parizom

Skupina bojnih letal, pripravljena k vzletu na letališču Buc pri Parizu.

Maurice Renard:

Prečudna zagonetka

Evo dejstev, v vsej njihovi skrivnostni preprostosti. Stirje svedoki lahko potrjujejo, da so točna: Régis Maublanc, njegova žena, moja sestra Suzy in jaz. Naj izrečno povem, da smo vsi bili pri popolni zavesti. Stvar se je pripetila v Parizu, v delovnem kabinetu mojega stanovanja, ob desetih zvečer. Bile je baš po večerji, toda poudarim, nihče ni toliko pil, da bi ga bil čutil. Narobe, vsi smo bili sveži in nihče ni kazal znakov nadnormalne dovzetnosti. Bili smo popolnoma mirni in bistri. Hipoteza o kolektivni halucinaciji je docela izključena.

Pomenkovali smo se o stvareh, ki niso bile v nikaki zvezi s tem, o čemer vam hočem pripovedovati. Nezastrta svetiljka je polno razsvetljevala prijazno sobo, ki je bila, naj poudarim, dobro zaprta in daleč v stran od trušča.

Kakor vsak večer in ne da bi pri tem imel kake posebne namene, sem odprl pokrov radioaparata in iel vrtili gumbe. To vidiš je Suzy segla po radiovestniku in jela pregledovati programe. Dotle ni bilo ničesar nenirrodnega. Iz zvočnika se je kakor običajno čulo suho prasketanje; nevidne mačke so

mijavkale, zdaj srdito, zdaj hudomušno in poniglavlo. Na Suzyjin nasvet sem jel loviti Toulouse.

Prav dobro se še spomnim, da se je tisti mah oglasil Régis, ki je sedel na divanu.

— Zakaj Toulouse? Zakaj vobče katerokoli postajo? Ali je kaj bolj patetičnega od teh neznanih ječanj, ki prihajajo kdo ve od kod? ... O, ta bolesteri krik! Ste čuli? ... In ti bobni! ...

Nasmehnil sem se. Da ustrežem Régisu, sem prenehel iskati postajo.

Suzy je na glas čitala toulouški spored. Tedaj sem iznenada viknil: »Tiho!«

Régis je bil vstal. Nihče se ni upal geniti. Prisluhnilni smo: iz zvočnika je prihajalo zamolklo in presekano bobnenje. Boga mi, res čudno bobnenje.

— Povem ti, da so bobni!

— Mešati se ti! je zamrmrala Maublancova.

— Poslušajte, prosim vas! sem ji rekel čudno vznemirjen. Aparat ta trenutke še ni ustanovljen na nobeno postajo in priznam...

Iztegnil sem roko zahtevajoč miru. To kar je Régis imenoval bobne, je bil v resnici ropot kakih dvajsetih bobnov, no katerih so tolkli v taktu korakov. Toda v tem ropotu ali poleg njega se je čulo hrumenje vznemirjene množice. In

tedaj je vse ostalo udušilo neizmerno vrvenje ljudstva. Bobnari so prenehali bobnati.

— Saj ni mogoče! sem pomislil. »Promotila me je domišljija. Vse skupaj je zgolj halucinacija!«

Toda iz hrumenja so se začuli posamezni glasovi. Iznad bučanja so vstali kriki:

— Naj živi narod! Smrt tiranom! Svoboda ali smrt!

In tenek glas, otroški ali ženski, je intoniral:

— Ča ira! Ča ira! Ča ira!

In potem se je tega morja glasov približalo nekaj kakor val pskov in ogorčenih krikov, ki so prihajali počasi in se zlivali v neizrekljivo besnenje.

Začuli smo kratko, hripavo vojaško povelje, ki ga nismo razumeli. Bobni so zopet zabobneli, a ne več presekano in v ritmu, ampak nekako tako kakor kadar grmi, nepretrgano in oglušujoče. In v to se je za nekaj sekund pomešal drugi ropot, sličen onemu, ki ga povzročajo težka kolesa na razdrpanem tlaku.

V tej buni je minila minuta. In potem se je iz peklenškega trušča dvignil strašen, urnebesni krik razjarjenega naroda.

Proti komu? In smo zaznali:

— Capet! Capet! Smrt!

Régisev pogled se je srečal z mojim: njegove oči so bile od osuplosti široko odprte. Obe ženi, ki sta poslušali brez besede, sta stopili bliže k zvočniku.

Tedaj so bobni utihnili, a ne vsi hkrati. Nekdo je bil s pojemajočim, pridušnim glasom zmeden vzklil:

— Občani, prisežem... Nikdar! Blagor naroda...

Te besede je presekal bevsk:

— Bobnari, prekleti!...

Kletvica se je izgubila v besnem grmenju bobnov. Skoro v istem trenutku je nekaj udarilo z vso težo.

Tedajci je vse umolknilo. In lahko vam zatrdim, da smo vsi čuli prepadlost, ki je nato sledila.

Régis je iztegnil roko. Mislil sem sprva, da je rotil krvnika, ki je kazal ljudstvu glavo usmrčenega. Toda ko sem pogledal v smeri njegove roke, sem zaapzil svoj koledar in na njem datum:

21. januar.

Iz zvočnika so se čuli le še radiofonski šumi. Nekajkrat je presunljivo zaživžgalo. Prekinil sem poslušanje.

— Zelo posrečeno! je vzklila Mme Maublancova. Nekoliko grozno, toda impresivistično. Toulouse?

— Ne, sem odvrnil. Ni bil Toulouse.

Bila je postaja »nikjer«. Ali točneje, bil je Pariz, Pariz prošlosti... Saj se lahko preverite: ni je postaje, ki bi imela na programu, kar smo pravkar čuli.

— A vendar, je menila Suzy, kako si potem tomačis?...

— To moramo doznati! je viknil Régis, ki ga je najbolj trla radovednost. Pri teh prečudnih izumih je vse mogoče...

— Čujte! sem ga prekinil. Nad nami stanuje zgodovinar de Mariel. Z njim sem nekoliko znan. Tudi on je velik ljubitelj radia; najini anteni na strehi sta si sosedli. Morda je tudi on poslušal kakor mi... Telefoniral mu bom. Nemara nam bo znal pojasniti...

Evo vam zdaj doslovno, kaj mi je odgovoril de Mariel, ko sem ga vprašal, ali je tudi on pravkar poslušal na radioaparatu.

— Da, dragi moj sosed. A ne dolgo. Nocoj nisem bil razpoložen in sem odložil slušalo. Saj poznate moja royalistična čustva. In danes je obletnica usmrtnice Ludvika XIV., ki je bil moj rodbini zelo drag. Trudil sem se, da bi poslušal kakršenkoli koncert, ali v mislih sem nehoti ves čas preživljal strašni prizor 21. januarja 1793 v vseh njegovih podrobnostih; naposled sem

Sport

Nogometne tekme 23. t. m.

Pričetek prvenstvenih tekem v Ljubljani.

Vedle ponovne odločitve saveznih pokalnih tekem razpolaga LNP popolnoma pristo s prihodnjo nedeljo in je sklenil na včerajšnji seji poslovnega odbora sprejeti prvotno nameravani program ljubljanskih tekem. LNP. se je odločil po možnosti pospešiti odigranje prvenstvenih tekem. Poleg kvalifikacijske tekme za prestop v I. razred med SK Jadranom in SK Reko se odpravi v nedeljo v vseh razredih tekmovalne za prvenstvo LNP za 1928-29.

V I. razredu odpravi prvenstveno sezono SK Slavija in SK Krakovo; ta tekma se vrši ob 14.30 na prostoru ASK Primorja. V Cerknici se vrši v nedeljo popoldne prvenstvena tekma med SK Slivnico in SK Javornikom z Rakeka.

Prvenstvena tekma Elan (Novo mesto) : Disk (Domžale), ki je bila določena na prihodnjo nedeljo, bo v jesenski sezoni odpadla, ker sta se kluba sporazumela, da igra iz gmotnih razlogov samo enkratno pokalno tekmo spomladi v Novem mestu.

Nekaj misli o lahkootletskem dvomatchu Ilirija : Primorje in o dvomatchu Zagreb : Ljubljana

V soboto in nedeljo si je ASK Primorje v nadmočni borbi izvajalo častni naslov prvaka Slovenije v lahkootletskem sportu za l. 1928. Res je, da je tim Ilirije nastopil handicapan. Nastopili niso namreč tekmovalci Zupan, Gregorka, Kumer, v soboto pa je izostal tudi Habič. Na drugi strani pa tudi Primorje ni imelo vseh svojih moči na startu. Dr. Perpar in Močan sploh nista nastopila, v nedeljo pa je moštvo precej pogrešalo Slamiča, Slapničarja, Juga in Puc. Lahko torej rečem, da sta bila oba kluba enako oslABLJENA. Z ozirom na to je treba iskati vzroke za veliko diferenco v točkah drugje.

Dočim se pri atletih Primorja vidi napredek v vseh panogah, je opaziti pri onih Ilirije zastoj, da celo nazadovanje, ki se je jasno dokumentiralo pri stebrih Ilirije, kakor sta Stepišnik in Režek, na vseh kratkih progah, deloma pa tudi pri skokih. Niti nova pridobitev Ilirije, izborni allround atlet Lojk, se ni mogel uveljaviti, ker je momentano blesiran. V mnogih disciplinah nima Ilirija nobenega atleta, ki bi mogel uspešno konkurirati svojim primorjskim kolegom. Moštvo Primorja prihaja v stadij konsolidacije. Na kratke proge, kjer je bila po odhodu Valtrča, Weibla in dr. Perparja, nastala velika vrzel, je klub v kratkem času vzgojil juniorje, ki že sedaj kažejo, da jih bodo popolnoma nadomestili. Jug, Puc in Perović so najmočnejše orožje Ilirije gladko odpravili. Niso tu odločevali doseženi časi, ki so bili z ozirom na mehake teren, na dež in na veter dokaj slabi, temveč način borbe in zmage. Atlet se mora z največjo energijo in ambicijo boriti do zadnjega trenutka.

Na 400 in 800 m ima Primorje dva atleta Zorgo in Furlana, ki se upravičeno štejeta med najboljše v naši državi. Njuni časi, Zorga na 800 m 2:05.8 in Furlan na 400 m 55.2, so bili postavljeni brez konkurence, pač pa v borbi z vremenskimi in terenskimi ovirami. Dolge proge so nam zopet pokazale nov talent, Wallnerja, ki je gladko porazil letošnjega državnega prvaka Sporna v dobrem času 17:45.5. Imponirala je lahkota njegovega teka in njegova svežost na cilju. Mislim, da je duo Slapničar-Wallner najmočnejši na dolgih progah v naši državi. Primorju sta na srednje in dolge proge na razpolago še odlični Močan in Perko. Na teh progah more Ilirija le deloma uspešno konkurirati Primorju z atletoma Habičem in Kumerjem.

Zanimiv je tudi položaj v skokih in metih. V skoku v višino razpolaga Primorje z atletima Medica, Svetic, Korčec in Furlan, ki imajo višino 1.60 do 1.70. Ilirija je tukaj z Lojkom in Gregorko v majhni premoči, morala pa je pri zadnjem tekmovalcu resignirati na oba. Pri skoku v daljavo in pri troskoku si stojijo nasproti Ilirijana Stepišnik in Režek ter Primorjaši Korčec, Puc, Furlan in Stofla. Zlasti lep je bil troskok Režka, ki je na mehkem terenu samega sebe prekosil z rezultatom 13.245 m. Skok ob palici je začasna domena Primorjašev, Kermaunerja in Tomšiča. Svoje doberh skakačev Gregorke in Štreklja že dolgo nismo

raščel ostal sam s svojimi mislimi...

Voščil sem mu lahko noč in hlastno obesil slušalo nazaj.

— Nu? je vprašala Suzy.

Toda moje misli so bile daleč. Nisem čul vprašani, ki so me z njimi oblegali; z glavo v dlaneh sem si neprestano ponavljal in kakor da bi se mi jele odpirati oči:

»Najini anteni!... najini anteni! na strehi... druga tik druge!... Druga ti kdruže!... Prenos?... Ali je mogoče?... Verjetneje vsekako od prve hipoteze!...«

— Nu? sta me vprašuje pogledali Suzy in Mme Maublancova.

Pojasnil sem jima.

— Ah! je razočarana vzdihnila Suzy. Samo to?...

Taka so dejstva v vsej svoji skrivnostni preprostosti.

D. M. C.

znamvanec, Perl-prejica, kvačkanec ter Mouliné 188 v raznih barvah in najceneje kupite le pri tvrdki

OSVALD DOBEIC — LJUBLJANA

Pred škofijo 15

Na debelo! Velika zaloga. Na drobno!

videli na startu. Vprašanje je, ali bosta gojila še lahkootletiko. Vsekakor bi njun nastop zelo dvignil zanimivost tega tekmovalja.

V metih dominirata na eni strani Primorje s Slamičem in Petkovškom, na drugi strani Ilirija z Lojkom in Rotarjem.

Dočim sta Petkovšek v metu kopja in Slamič v metu diska za dogleden čas brez konkurence, ima zadnji v Lojku v metu krogle in v Rotarju v metu kladiva močna, skoraj bi rekli nadmočna nasprotnika. Z ozirom na to moremo pričakovati stalno izboljšanje doseženih rezultatov v imenovanih disciplinah. Ostala generacija zaostaja za njimi v skokih in metih za cel razred. Zdi se, da nam Slovincem ne leži discipline metov in skokov. Ipak sta nam Lojk in Slamič pokazala v krogli razveseljiv napredek, kajti meti okoli 11.50 so bili doseženi pri nas samo redkokot. Videli bomo, kaj nam prinese najbližja bodočnost.

Nekoliko obširneje sem razpravljal o atletih obeh reprezentantov lahkootletskega sporta v Sloveniji, in sicer z ozirom na predstoječe medmestno tekmovalje Zagreb : Ljubljana, ki se vrši prihodnjo nedeljo v Zagrebu. Na dvomatchu Ilirija : Primorje doseženi rezultati naj nam služijo kot nekako merilo. Pri tem pa moram ugotoviti, da se bili doseženi na razmočenem tekašišču in skakalnici, pri dežju, ki je skoraj stalno spremljal tekmovalje, in deloma proti vetru. Eno je gotovo, da ne bomo več doživeli takega poraza, kakor lani v Ljubljani. Izidi na sprinterskih progah in stafeta 4 krat 100 m so za nas, kakor tudi za zagrebške sportnike docela dvomljivi. Teki na 400 m, zlasti pa 800 in 5000 m so naša sigurna domena s Furlanom, Zorgo, Slapničarjem in Wallnerjem. Pri troskoku bomo nastopili z Režkom in Korčecom, ki sta sigurna favorita. Pri skoku v daljavo smo približno enaki z Zagrebčani, vendar imajo Zagrebčani večjo izbiro tekmovalcev. V skoku v višino in ob palici, je premoč Zagrebčanov izrazita, vendar nam Gregorka in Medica lahko napravita prijetno iznenađenje.

Tudi razmerje pri metih je zanimivo. V metu diska mora biti Slamič v polni formi, da vsaj deloma uspešno konkurira močni trojci Manojloviću, Mesnerju in Gašparju. V metu krogle bosta Lojk in Slamič prisilila Zagrebčane na mete nad 12 m, ako hočejo Zagrebčani iziti kot zmagovalci. Izid tekmovalja v metu kladiva je popolnoma neznana, kajti državni prvak in rekorder Gašpar in Rotar sta momentano v svojih metih zelo enaka. Met kopja pokazuje absolutno premoč Zagreba, ki ima štiri atlete s sigurnimi meti nad 50 m. Naš rekorder Petkovšek je v svoji najboljši formi dosegel šele 48 m.

V skokih in metih vidimo torej znatno premoč Zagreba, ki jo le deloma paraliziramo s teki. Toda prepričani smo, da bodo naši atleti napeli vse svoje moči in da bo končni izid tekmovalja Ljubljana-Zagreb za nas vsekakor časten. Savo Sančin.

SK Jadran, Danes v petek ob 17.30 obvezen trening za prvo moštvo na igrišču Ilirije. Jutri v soboto žanski sestanek ob 20. uri v Narodni kavarni. Strogo obvezno. Načelnik.

SK Slovan, nogom. sekcija. Pozivam vse člane nog. sekcije na sestanek, v soboto, 22. t. m. točno ob 20. uri pri Lloydju. Zlasti I. moštvo in starejši igrači, ki niso več aktivni. Dnevni red: prvenstvene tekme in postava moštev. Pozivam obenem igralca Pečarja, da do nedelje pripravi klubovo opremo, kor se v nedeljo vrši trening tekma.

SK Slovan, hazena sekcija. Pozivam za v nedeljo, 23. t. m. ob 10. na igrišču Primorja sledeče igralce: Iliš, Plišovnik, Zadel, Bernik, Gale, Cankar, Štante. Opremo je prinesiti seboj. — Načelnik.

SK Ilirija, nogom. sekcija. Danes, v petek od 16. dalje trening za I. moštvo in rezervo ob vsakem vremenu. Igralci I. moštva morajo biti na mestu najkasneje ob 17. Po treningu se vrši ob 18.45 kratek sestanek I. skupine in obenem seja sekcijekega načelstva v klubski sobi v kavarni »Evropa«. — Načelnik.

ASK Primorje (kolesarska sekcija). Danes, v petek, ob 19. občni zbor kol. sekcije v klubskem tajništvo. Važno! Pridite vsil.

ASK Primorje (centr. odbor). Nadaljevanje rednega občnega zbora se bo vršilo dne 4. oktobra t. l. ob 19. v prostorih Kmetijske družbe, Turjaški trg. — Opozarjajo se sekcije, da pripravijo poročila. — Predsednik.

SK Ilirija (iz tajništva). Prof. ing. Bloudek, Betetto, Gnidovec, Prof. Čop, Pevalek M., Vodišek in Oblak se napošajo, da se zglase v važni zadevi danes ob 19.30 v klubovi sobi kavarne Evropa. Važno! Prosi se točnosti. Za jutri ob 19. se napošajo naslednji gospodje, da se zglase v istem lokalu: Dekleva, Seunig, Volkar, Skružny, Kramaršič, ing. Bloudek, Stojkovič, Pevalek M. Istotako jako važno.

SK Svoboda : SK Celje. V nedeljo odigrata imenovana kluba prijateljsko tekmo na igrišču Primorja ob 15.45. Z ozirom na zadnje rezultate SK Svobode (s SK Slovanom 3 : 1 in SK Hermesom 4 : 2) obeta mladi klub II. razreda, ki je pokazal precej sposobnosti in nedavno porazil imenovana kluba I. razreda, dobro igro. V SK Celje bo naletel na rutiniranega nasprotnika, ki nastopi v Ljubljani v najjačji postavi. Tekma se vrši ob vsakem vremenu. Ob 14. prvenstvena predtekma SK Krakovo : Slavija.

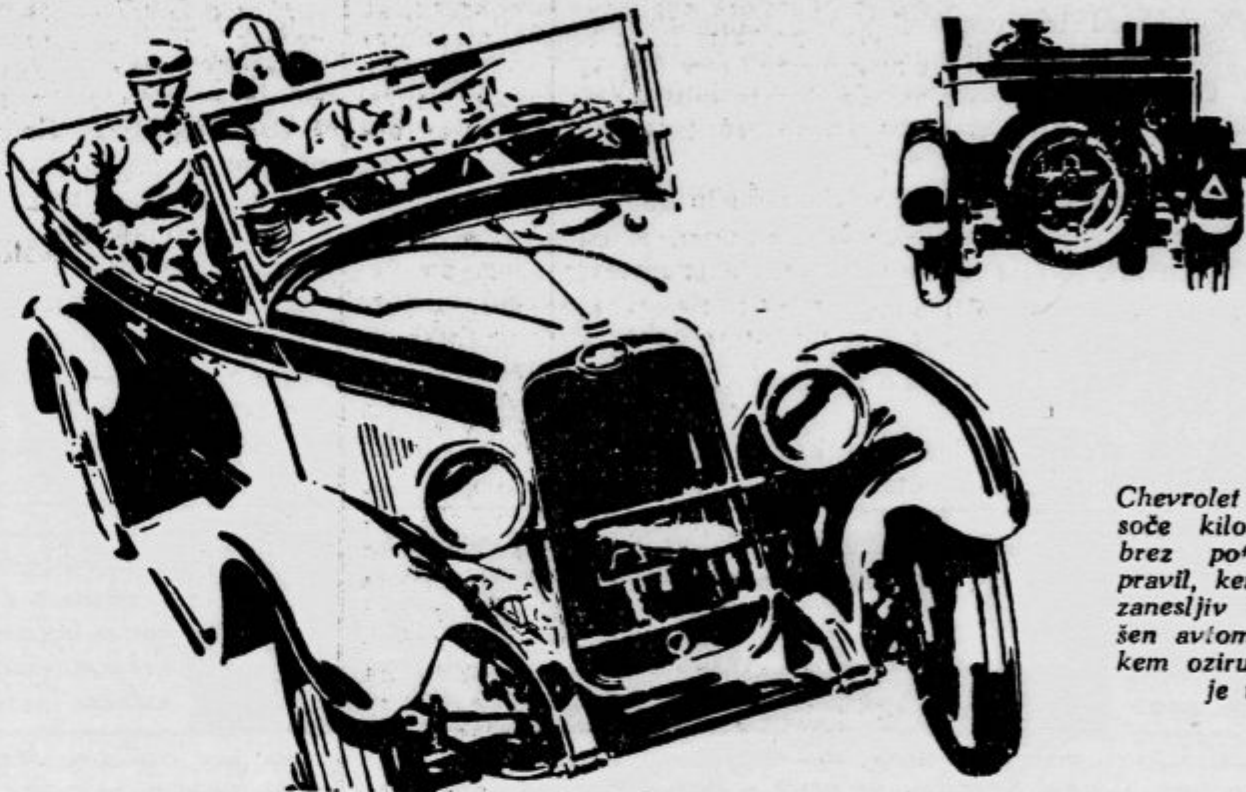
SK Natak. Pozivljajo se naslednji igralci, da se sigurno udeležijo današnjega sestanka, ki se vrši ob 17.30 v gostilni Sedej, nasproti kina Ljubljanski dvor: Ozebek, Laurič Ciril, Novak, Otič, Sternad, Burger, Podgornik, Šušteršič, Matko, Lado.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Sijajno izdelan v obliki velikih vozov

... preizkušen v opravljanju in vendar za izredno nizko nabavno ceno.

Chevrolet bo vozil ti soče kilometrov več brez potrebnih popravil, ker je močan, zanesljiv in preizkušen avtomobil v vsakem oziru. Dobavljiv je takoj.

Že prvi kupci Chevroleta model 1928 niso eksperimentirali, ker so si nabavili voz, ki se je tekom dobe 17 let razvil do stopnje najvišje dovršenosti. Zamorete biti v tem oziru tem sigurnejši, ker posedujejo 700.000 ljudi Chevroleta model 1928.

Chevrolet je močan in enostavno izdelan, iz česar izvirajo nizka nabavna cena in majhni stroški opravljanja, in je vendar vsestransko odličen voz. Šasija je daljša, karoserija udobnejša in prostornejša od one drugih vozov iste kategorije cen. Razstoj med osmi je podaljšan, sedeži so široki in izredno prožni.

Chevrolet je ličan s trajnim in lepim DUCO lakom enako drugim svetovne-

ga slovesa. Motor je opremljen s čistilcem za zrak in sitom za olje. Chevrolet je prostoren in Vam nudi vsestranske udobnosti.

Kljub vsemu temu je Chevrolet doba ven za nizko ceno. Uvažujte to dejstvo in posetite zastopnika v svrhu brezobvezne poskušne vožnje. Oglejte si te poleg odlične zunanosti in mnogoštevilnih izboljšanj močne, prvovrstno opremljene vozove, ki se odlikujejo v tihem in brezhibnem delovanju pri vožnji.

Touring Din 54.000.— Coach Din 68.000.— Roadster Din 54.000.— Coupé Din 68.000.— Sedan Din 74.000.— Imperial Landau Sedan Din 76.000.—

Zastopniki v celji Jugoslaviji

CHEVROLET

Proizvod General Motorsa

Glavno zastopstvo in zaloga rezervnih delov

V. & M. BAREŠIČ & Co.

ZAGREB

Kraljevič Marije ulica 34. — Tel. 27-44

LJUBLJANA

Dunajska cesta 12. — Tel. 2292

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno

Teodor Korn, Ljubljana

Pojlanska cesta št. 8

Krovec, stavben, galanterijski in okrasni klepar instalacije vodovodov. Naprava strelovodov, kopalnice in klosetne naprave. Izdelovanje posod iz pločevine za firne, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle za konzerve) ter litografija.

L. Mikuš

MESTNI TRG ŠTEV. 15

Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic

Tovarni za obutev „Boston“ a. d. v Beogradu

so potrebni

strojni delavci

in to:

natezalec, škčipalec, vbadalec, prirezovalec podšivkov in podplatov, rezkar rezi in gladilec rezi.

Samo prvovrstne delovne sile naj se oglase na gornji naslov.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Potrdi globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je naša iskreno ljubljena soproga mati, stara mati, teta, gospa

Ana Megušar roj. Korber

soproga lesnega trgovca

danes v 51. letu svoje starosti nenadoma preminila.

Pogreb nepozabne ranjke se bo vršil v soboto 22. t. m. ob pol 11. uri iz hiše Žalosti, Sp. Gorje 111. na farno pokopališče Gorje.

GORJE, dne 20. septembra 1928.

MIHAEL MEGUŠAR, soprog, Franc Korbar, sin in ostali sorodniki.

1069 a

Globoko potrdi veld neizmerne žalosti, naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretržno vest, da nam je umrl po kratki in mučni bolezni v 52. letu svoje starosti naš iskreno ljubljani, blagi in dobri soprog, oziroma oče, brat, stric itd., gospod

Jakob Vesnaver

industrijalec

Pogreb našega nepozabnega se vrši v soboto, dne 22. septembra t. l. ob 8. popoldne iz hiše žalosti, Barvarska ulica 3, na mestno pokopališče Pobrežje v rodbinsko grobnico.

Sv. maša - zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 24. septembra t. l. ob 7. uri v stolnici.

Maribor, dne 20. septembra 1928.

Marija Vesnaver, soproga.

Ljubosav in Svolesar, sinova; Milka, Vida in Nada, hčerke; Peter Vesnaver, brat; Roza Puniš roj. Vesnaver, sestra.

Sinclair Gluck:

„Zlati panter“

»Videti je nekakšna pištola na zračni tlak,« je rekel Moore. »Morda nama bo še kdaj koristila. Nadejam se le, da je bil nepridiprav sam!« je dodal.

»A kdo je?« sem vprašal naposled. »In kako vruga je prišel v to sobo?«

»Kdo je?« Moore se je srdito nasmehnil. »Vse to boste zvedeli jutri — če je bil sam. Če ni bil sam, boste jutri morda že mrtvi. Kako je prišel v sobo? — Ko me je šel vaš sluga prijaviti, sem ga nekaj časa sledil po hodniku. Vrata stanovanja je pustil odprta in ta siromak je bržkone med tem smuknil v vaš kabinet. Presledek je bil tako kratek, da nisem niti mislil na kako sumno — dokler nisem opazil, da se zavesa nekam čudno napihuje. Vse ostalo ste videli. Toda stopite semkaj, treba je, da ga spraviva s poti.«

Z združenimi močmi sva zanesla moža k naslanjaču in ga posadila vanj. Ožgana luknja v njegovem suknjiču in srcaji, skozi katero je še curjela rdeča kri, je bila tik nad srcem. Bil je mrtev.

Moore ga je nekaj trenutkov zamišljeno gledal. »Ubožec,« je dejal. »A vendar: čeprav je bil le orodje — vtihotapil se je z namenom, da konča vas in mene. Oba lahko zahvaliva Boga, da ga ni več.«

Tisti mah se je oglašil zvonec in jaz sem krenil k izhodu. Pogled na širokoplečnega policijskega kapetana, ki je stal med

vratih, me je kar nekam vznemirilo. Toda kapetan je samo pokimal in stopil mimo mene v sobo, kjer se je Moore že spet ukvarjal s svojo žrtvijo.

»Kapetan Peters,« je izpregovoril, »ko je pozdravil prišleca, »na žalost vam moram povedati, da sem ubil tega človeka jaz. Zasačil sem ga za zaveso, in kakor vidite na glavi tega gospoda, je stvar bila dokaj opasna.«

Policijski kapetan je s tihim žvižgom stopil k mrliču in ga obtelal z očmi. »Ne poznam ga,« je rekel.

»Jaz tudi ne,« je odvrnil Moore. »A žele bi, da priskrbite avto in ga neutegoma spravite od tod. Recite, da ste ga našli drugje, kjerkoli že; vsekako pa glejte, da stvar ne pride v časopise. Bog ne daj, kapetan, da bi se zvedelo, da je imel opravka z menoj ali s tem gospodom in da je bil ubit v tej hiši. Če pride to med ljudi, bo moje življenje pri zavarovalnih družbah še manj vredno nego doslej. Ali boste uredili zadevo namestu mene?«

»Uredim jo,« je kratko odvrnil kapetan. Nato se je obrnil k meni. »Kdo je to?« je vprašal radovedno.

»Predstavim vam gospoda Claytona, kapetan Peters,« je rekel Moore. »Načelovek se ni, a nadejam se, da kmalu postane.

»Lepo bi bilo!« je dejal kapetan in stisnil svojo roko. »Veseli me, da vas spoznam, gospod Clayton. Nu, če pokličete avto, bi spravi legale kar sam po stopnicah.«

Čez nekaj trenutkov je prišel avtomobilni izvožček, in ko smo oblekli mrliču drugi suknjič — enega izmed Larryjevih — ter mu zatisnili oči, smo pozvonili dvigalu. Ko se je dvigalna kletka ustavila ob našem nadstropju, sem spoznal policijskega kapetana z njegove najboljši strani. Stopil je v dvigalo, držeč mrtvega z roko

okoli pasu, kakor bi ga podpiral. Posadil ga je, sedel k njemu, in ko so se vrata dvigala zaprla pred očmi prestrašenega strežaja, sem čul kapetana, kako je nahnulil svojega neživega spremljevalca:

»Alo, vi, saj niste ...«

Ko sem se vrnil k Mooru, mi je pomolil roko.

»Prebito mi je žal, Clayton, da se je to zgodilo pri vas. Žal mi je seveda tudi, da se je vobče zgodilo. A to, kar ste nocoj videli, je le drobščina tistega, zoper kar se borite, ne da bi vedeli, s kom imate opravka. Zdej moram iti. Poiščite me jutri ob 3.50 na Pennski postaji — ali še bolje: odpotujte ob 4. in se dobiva v Washingtonu; popeljejo vas naravnost k meni. Bolje bo, da naju nepoklicane oči ne vidijo skupaj.«

»Pridem,« sem dejal.

»Prav,« je odvrnil. »Lahko noč. Nikar me ne spremiti k dvigalu.« Z nasmeškom na obrazu in z graciozno mahljajem roke, ki ga je storil mahoma spet podobnega prejšnjemu fičfiru, je zapustil moje stanovanje.

TRETJE POGLAVJE.

To je vse, kar vemo.

Drugo jutro sem si pripravil nekaj stvari za pot v Washington, ker sem računal s tem, da bom moral tam prenočiti. Zlovoljno in nezaupno jih je Larry polagal v kovčeg. Jezilo ga je dvojce: prvič to, da sem se odpravil v Washington, ne da bi mu hotel povedati, kak namen me vodi — še bolj od tega pa čudna izprememba gizdalinskega gosta, ki jo je bil tudi on opazil. Pogled na Moora, ko je stal s kadečim se samokresom v roki nad mrtvim tujcem, ga je bil čisto zmedel. A tudi način, kako ga je Moore potlej spravil iz sobe, je utegnil biti kriv njegove slabe volje.

Naročila in ure dopisa, ličote in malih oglašev, je postalo na oglaševalec Jutra, Ljubljana. Preizkušeno. Tel. št. 2492

Mali oglasi, ki služijo v poročevalno in sojalno namena občinstva, vaka bareda go par. Najmanjši znesek Din 5. Pristojbina za šifro Din 5.

Mali oglasi

Ure pristojbine je uparila ličote in saročlon, s cer in oglaševalec Jutra, Ljubljana, št. 2492

Službe doba

Brivskega vajenca sprejemam takoj. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29536

Trg. učenca

iz boljše hiše, pridnega in vnanega fanta, ki je dober računar, sprejme An-ton Golek, trgovca z mešanim blagom in delničnim prideli, Sv. Miklavž pri Ormožu. 29533

Prvovrstno šiviljo

s obrtnim listom, sprejemam kot družabnico. Ponudbe na potrdnico »Jutra« v Celju pod »Močni salon«. 29531

K lesnemu podjetju

sprejemam v službo osebo s 5000 Din kaviere. Zglašiti se pri ž. Zernovnik — Krekov trg 4. 29592

Vajenca

za klesarstvo in kotlarstvo, potrebuje sprejme Jos. Otropce, za Gradom št. 9. 29548

Izurnjeno pletiljo

sprejemam za vsa dela. Popolna oskrba v hiši. Zglašiti se pri ž. Zernovnik — Krekov trg 4. 29531

Mladenica

dobrega risarja, ki ima vselej do fotografiranja. Takoj sprejemam Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod »Rizars«. 29530

Za kartonažno izdelavo

sprejemam takoj sposobnega samostojnega mojstra. Reference in plačilne zahteve naj se pošlje na potrdnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Kartonažni mojster«. 29512

Učenko

pridno in vestno, a potrebno šolsko izobrazbo sprejme v mešano trgovino Anton Harlander, Sl. Javornik. 29425

Prodajalca

manufakturne stroke iščem. Ponudbe z navedbo plače in dosedanjega službovanja na poštni predal 25. Kranj. 29535

Učenca

sprejemam v trgovino s steklom, porcelanom in barvami. Izučiti se tudi steklarstva obrti. Hrana in stanovanje v hiši. Prednost imajo sinovi železničarjev. Ponudbe na naslov: M. Polak, Ormož. 29562

Učenko

oziramo učena za trgovino s specifičnim blagom sprejemam takoj. Zgodno šolsko izobrazbo. Pisemno na oglaševni oddelku »Jutra« pod »R. Z. 26«. 29579

Zastopnika

mladenca, naveditega na zanesljivost za Slovenijo in Hrvaško iščem. Prednost imajo tisti, ki razumejo francosko — Polje plače za dohoda dajanje pri hotel Union, voba št. 99 — mod. 8. in 12. ter 1. in 4. nro. 29543

Zastopnika

mladenca, naveditega na zanesljivost za Slovenijo in Hrvaško iščem. Prednost imajo tisti, ki razumejo francosko — Polje plače za dohoda dajanje pri hotel Union, voba št. 99 — mod. 8. in 12. ter 1. in 4. nro. 29543

Zastopnika

mladenca, naveditega na zanesljivost za Slovenijo in Hrvaško iščem. Prednost imajo tisti, ki razumejo francosko — Polje plače za dohoda dajanje pri hotel Union, voba št. 99 — mod. 8. in 12. ter 1. in 4. nro. 29543

Zastopnika

mladenca, naveditega na zanesljivost za Slovenijo in Hrvaško iščem. Prednost imajo tisti, ki razumejo francosko — Polje plače za dohoda dajanje pri hotel Union, voba št. 99 — mod. 8. in 12. ter 1. in 4. nro. 29543

Zastopnika

mladenca, naveditega na zanesljivost za Slovenijo in Hrvaško iščem. Prednost imajo tisti, ki razumejo francosko — Polje plače za dohoda dajanje pri hotel Union, voba št. 99 — mod. 8. in 12. ter 1. in 4. nro. 29543

Agilnega zastopnika

za prodajo stenskega beleznega kolektora, iščem za takoj. Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod »Dobro zaslužek«. 29571

Pouk

Gdč. in gospe. Poslušajte se ugodne prilike in prijavitelj se k pouku za izvrševanje lastne garderobe. Pričetek sistematičnega pouka 1. oktobra. Modni ateljeje M. Sare, Ljubljana, Miklošičeva cesta, vhod Prilazkova, III. nadst. palača Poljanskega zavoda. 29447

Klavir poučujem

po pravilni metodi. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29564

Službe išče

Službo kurjača iščem. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29523

Samica

vajenca vsakega dela, ki bla najraje kot hišnica. Cenj. oferte prosim na oglaševni oddelku »Jutra« pod »Jako zanesljiva 26«. 29520

Crtič

črkoilkerke stroke — umetno-obrtni. Išče službo kjerkoli. Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod šifro »Crtič«. 29522

Zakonski par

zanesljiv, brez otrok, išče službo hišnika. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29547

Zanesljiv hlapec

želi službo v mestu. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29546

Dve pletilji

zaščitni, išče mesta. Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod šifro »Pletilji takoj«. 29456

Prodajalca

galanterij, specifične, steklarke in papirne stroke. želi službo v kakšni trgovini. Obvlada dobro slovensko in nemščino. — Cenjene ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod šifro »Marjiva in postena«. 29194

Mesto hišnice

išče gospodinja. Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod »Hišnice«. 29572

Prodajalca

izmenja v vseh strokah. pridna in poštena. želi službo za takoj ali pozneje. Cenjene foride na oglaševni oddelku »Jutra« pod šifro »Zanesljiva 4«. 29574

Vinski trgovci

aparati za merjenje tekočin, ki se pritrjuje na cevalke, v najboljšem stanju, po ugodni ceni proda »Alko«, Ljubljana. 29552

Čehano perje

raspoložljivo po povpraševanju (najmanj 5 kg po Din 38 kg). Izkoristite priliko, dokler traja salora. L. Brozovič, Zagreb. Hla 82. kemična čistilnica perja. 168

Zimo

morsko travo posteljne vrste in vložke tudi najceneje. Fr. Stupica, železnice. Ljubljana. Gospodarski ksa cesta 1. 29064

Motorna vozila

»Invulner« praktično sredstvo proti defektom pnevmatik. Vaja no za vsakega avtomobilista in posebnika motor. kolesa. Glavno zastopstvo: Studoli Stranek, Tržiš. Prodaja v Ljubljani H. Kenda, Meštni trg. 29420

Pohištvo

2 pisarniški mizi potrebujemo takoj. Pisemne ponudbe na naslov: Poljanska Oficirske Zadrage, Tabor 1. 29575

Črno kredenco

hrastovo, ugodno prodam v Koldovski ulici št. 5. 29578

Oblačila

Persianski plašč skoraj nov, ugodno na prodaj. Na ogled v modnem ateljeju Hiti, d. s. o. s. Vegova 8. 29560

Otroško krstno opremo

in lepo prigrinjalo za otroški voziček vse po polni ceni proda po nizki ceni prodam Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29592

Knjige

Knjige nemške, angleške in francoske po 3-5 Din prodam A. Haring, Turjaški trg 5 (trgovina). 29537

Pridelki

Gobe sušene, prama blago, kupim Povzročene oferte na naslov: E. Vajda, Čakovce. 29095

Debelih buč

za prašice, večja množina sprejema na Ilanski cesti št. 27. 29558

Kupim

Gumijevce cecil nad 10 m dolge in nad 5 cm v premer kupi F. Kranjc, Sv. Barbara pri Mariboru. 29530

Registrir. blagajno

dobro ohranjeno, kupi Ivan Pire, trgovec, Dravice pri Ljubljani. 29585

Mikroskop

s imerzijo, dobro ohranjen kupim. Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod šifro »Mikroskop«. 29567

Stavbno gradivo

Gašenega apna 3-4 m, prvostopenjske, prodam Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29576

Posestvo

obstoječe iz hiše, gospodarskega posloja in kuzole, vse v dobrem stanju; travniki, njive in gozdovi. kja se lahko redi 6-7 glav živine, prodam za 55.000 Din. Pojasnila daje Josip Osolin, trgovec v Laskem. 29525

Stanovanje

lepo in solnce, obstoječe iz 4 sob, kuhinje, kopalnice in vseh priključkov, na Miklošičevi cesti v I. nadstropju c d d m s 1. no. vembrom v I. Reflektanti naj sporoče svoj naslov na oglaševni oddelku »Jutra« pod »Dom 1928«. 29563

Zelo ugodna prilika

Ze nad 25 let obstoječo trgovino s gostilno in kuzolom, v sredini lepe okolice, tik ceste, eno uro od postaje na Dolenci, s kem radi selitve ugodno prodam. Zelo pripravo za lesne trgovce, ker je v kraju veliko lesa ter lesna trgovina zelo razvita. — Oziralo se bo le na resne kupce. Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod šifro »Ugodna prilika«. 29479

Enonadstropna hiša

vrb Golovca, obstoječa iz 3 sob, velike dvorane, priključki, tik hiše hlev, 7 orolov zemljišča, se odda v najem proti malenkostni najemni tistemu, ki bi posloje razširil in priredil za gostilniški obrat. V posloje je pred vojno obratovala gostilna skozi več let. Pojasnila daje »Posestvo, Miklošičeva cesta 4. 29539

Les

Lipove deske vseh dimenzij in hloče kupim. Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod šifro »Lipa«. 29377

Kratice

12 mm, osiroma 13 mm, od 1 m naprej, zelo blago, kupim vato množino. V ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod »Suho blago«. 29524

Lokal

masljen, na Sv. Petra cesti odda Posredovalnica Ogrinc Miklošičeva 28. 29539

Lep lokal

na Celovski cesti 50 odda Hartman, Kette Murnova cesta 28. 29493

Lokal

oddam s I. oktobrom tistemu, ki prevzame galanterijsko blago. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29481

Lokal s skladiščem

na Starem trgu oddam — Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29531

Več sob za pisarne

oddam s I. oktobrom tistemu, ki prevzame galanterijsko blago. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29481

2 poslovna prostora

kraina, v I. nadstropju, v centru Ljubljane oddam. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29582

V najem

Pisarniške prostore oddam v najem istotam na razpolago tudi skladišča. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29454

Stanovanja

1 ali 3 sob, kuhinje in priključki 14 e stranka brez otrok za takoj ali pozneje. Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod »Mirna 700«. 29528

Stanovanje

lepo in solnce, obstoječe iz 4 sob, kuhinje, kopalnice in vseh priključkov, na Miklošičevi cesti v I. nadstropju c d d m s 1. no. vembrom v I. Reflektanti naj sporoče svoj naslov na oglaševni oddelku »Jutra« pod »Dom 1928«. 29563

Stanovanje

2-3 sob, kuhinje in priključki po možnosti v bližini Sv. Petra cesti išče za takoj ali pozneje mirna stranka 2 oseb. Plača dobro. Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod šifro »Snažno stanovanje«. 29519

Stanovanje

opremljeno sobo s kuhinjsko opremo takoj oddam. — Oziramo prodam vse pohištvo. 29545

Preprosto stanovanje

soba in kuhinjo, bolj v sredini mesta iščem s I. novembrom. Ponudbe na oglaševni oddelku »Jutra« pod »Preprosto«. 29580

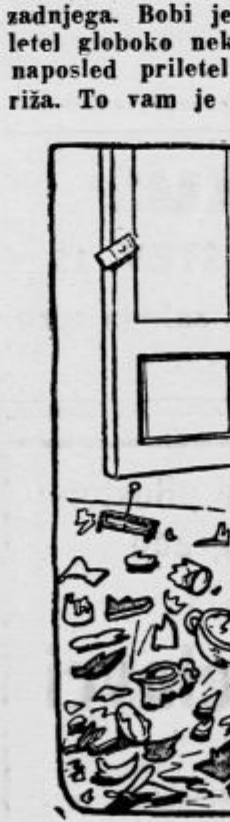
G. Th. Rotman:

Prigode porednega Bobija

Vesela opičja zgodba.

Vpliv vročine na balončke mora biti res poguben, zakaj žez nekaj minut so jeli po kati drug za drugim in so popokali do zadnjega. Bobi je pal naravnost v dimnik. letel globoko nekam skozi saie in dim ter naposled prišel v velik lonec mlečnega riza. To vam je bil štrbunk!

Kuharica je v silnem strahu pobegnila iz kuhinje in glasno zaloputnila vrata za seboj. »Menda ne mislijo ti ljudje, da se jim bom dal kar tebi nič meni nič zapreti?« je rekel Bobi sam pri sebi. Ves besen je jel segati po kuhinjski posodi in — tresk, tresk! zvenik in klenki! so leteli krožniki, skledje in kozarci po tleh in se razbijali na kose.

17.

Ureje Davorn. Kavljen. Izdaja za Konzorcij Jutra. Adol. Ribnikar. Za Narodno Banko d. d. kot Bankarja. Fran. Jezerski. Za mednarodni levdgovornik Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.

Lepo sobo

parketirano in s električno rasvetlilavo, oddam boljši gospodini. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29521

Opremljeno sobo

oddam. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29532

Dve prazni sobi

pacent oddam. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29549

2 solidna gospoda

sprejemam blizu Tabora na »stanovanje, event. s sajnikom. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29485

Gospodična

išče majhno sobo in kuhinjo. Kdorkoli ima takoj majhno stanovanje za oddati, naj pošlje svoj naslov na oglaševni oddelku »Jutra« pod značko »Stanovanje za mirno stranko«. 29533

V separirano sobo

v centru mesta sprejemam v celu okorbo 2 gospoda ali gospodično. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29569

Opremljeno sobo

lepo in razno, parketirano, s električno rasvetlilavo in posebnim vodom, sredi mesta o d d m s 1. oktobrom boljšemu solidnemu in raznimu samokresu gospod. Ogled med 15 in 17. uro. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29570

Opremljeno sobo

oddam enemu ali dvema gospodoma ali gospodičama. Naslov v oglaševnem oddelku »Jutra«. 29577